

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

27 Mayıs 2014 Salı

ADALET KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

27 Mayıs 2014 Salı

---0---

K O N U

Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

Sayfa

1:20

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:20
Turgut DİBEK (Kırklareli)	1:2, 14:16
Bengi YILDIZ (Batman)	2
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı) (Yozgat)	2:5, 13, 15, 20
Ömer Süha ALDAN (Muğla)	5:6, 8:10
Murat BAŞESGİOĞLU (İstanbul)	6:8
Faruk BAL (Konya)	10:13
Ali İhsan KÖKTÜRK (Zonguldak)	16:18
İsa GÖK (Mersin)	18:19
Ali İhsan KÖKTÜRK (Zonguldak)	19:20

Açılma Saati: 15.34

Kapanma Saati: 17.34

27 Mayıs 2014 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.34

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Çok değerli arkadaşlar, toplantı yeter sayımız vardır, toplantımızı açıyorum.

Görüşmelerimize başlamadan önce, geçtiğimiz hafta içerisinde kaybettiğimiz çok değerli bir milletvekili arkadaşımızın üzüntüsü hepimize sirayet etti. Mevlüt Aslanoğlu kardeşimize Allah'tan rahmet diliyoruz, milletvekili arkadaşlarına, bütün milletvekili arkadaşlarımıza, özellikle Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun tamamına ve ailesine, milletimize başsağlığı diliyorum.

Toplantıya başlıyoruz.

Alt komisyon raporu üzerinden gidiyoruz, biliyorsunuz. Alt komisyon raporunu okutacağım, ondan sonra da geneli üzerinde görüşmelerimiz...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Hay hay, tabii...

Mevlüt Bey'le ilgili mi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Değil, Mevlüt Ağabey'le ilgili de tabii, hislerimizi paylaşırım, görüşmelerle ilgili aslında, başlamadan önce söz verirsiniz.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; öncelikle, Sevgili Mevlüt Ağabey'imizi burada da andığınız için ben teşekkür ediyorum. Gerçekten, çok özel kişiliği olan bir büyüğümüzdü. Biz onun, sadece Cumhuriyet Halk Partisinin, bizim milletvekilimiz olarak değil, tüm Parlamentonun, tüm siyasi parti gruplarının da aslında her birinin sevdiği, saydığı bir büyüğümüz olduğunu da biliyoruz, görmüştük. Kendisine Allah'tan rahmet diliyorum. Onun eksikliğini mutlaka arayacağız çünkü çok özelliği vardı. Tüm ezilen kesimlere sahip çıkıyordu, bizlerin unuttuğu, sizlerin unuttuğu toplumumuzda öyle kesimler vardı ki onların tüm sorunlarını Meclis kürsüsüne getirmeye çalışıyordu gerek komisyonlarda gerekse Genel Kurulda. Çok erken ayrıldı aramızdan. Öncelikle, kendisine yine Allah'tan rahmet diliyorum.

Şimdi, Başkanım, dün alt komisyonun raporuyla beraber ekler geldi. Biliyorsunuz, Parlamentonun çalışma şeklini, milletvekili arkadaşlarımız genelde pazartesi akşamı ya da salı günü Ankara'ya, Meclise geliyorlar çünkü hafta sonu bölgelerinde oluyorlar. Benim odama da dün öğleden sonra geldi, diğer arkadaşlarımızın odasına dün öğleden sonra geldi. Hükümet tasarısı 72 madde, Sayın Bakanım biliyor ama baktık, bu komisyonda bu olay olmuş 100 madde, 99 madde. Yeni, 20' den fazla, 30' a yakın ilaveler olmuş. Tamam, bir kısmını belki biliyoruz, işte, HSYK'yla ilgili Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hükümleri de içine alt komisyonda dâhil etmişler. Ama ben şunu söyleyeyim: Akşam veya bu sabah buraya geldik. Nasıl inceleyeceğiz bu alt komisyon raporunu? Hadi, söyleyin bakalım. Yani, hepimiz böyle beş dakikada yüz sayfalık rapor okuyacak yeteneğe de sahip değiliz. Bu toplantıya bugün niye koydunuz, onu öğrenmeye çalışıyorum. Keşke bunu yarın yapsanız. Tamam, takvim sıkışık, anlıyorum. İşte, Haziran sonu Cumhurbaşkanlığı seçimi, ramazan başlayacak 28 Haziranda bildiğim kadarıyla. Dolayısıyla, takvim hızlansın ama gerçekten, okumadan burada neyi konuşacağız şimdi? Alt komisyonda Ömer Ağabey, Ömer Süha Aldan, Muğla Milletvekilimiz vardı, ayrıntıları o biliyor. Bizim onunla konuşma fırsatımız olmadı, biz de bugün yeni geldik. Rapor dün geldi, rapora bu sabah baktık. Bunu, bilmiyorum, anlayabiliyorsunuz herhâlde, anlatmaya çalışıyoruz meramımızı. Çok verimli olacak mı bu toplantı diye merak ediyorum. Öncelikle, bu

meramımı bir paylaşım sizlerle. Bu hâlde, keşke yarın olsaydı diyorum ya da öbür gün olsaydı. Biraz fırsat verseydiniz milletvekili arkadaşlarımıza Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bugün biz de şöyle düşündük: Siz de bahsettiniz, takvim hakikaten sıkışık yani bunu çıkarmamız lazım. Bunun gecikmesi aynı zamanda bize, hepimize biraz daha eziyet olacak. Yani, o bakımdan, bugünden başlarsak biz geneli üzerindeki görüşmelerimizi en azından bugün tamamlayalım, ondan sonra, maddelerine geçinceye kadar da vaktimiz olacak zaten. Bunu rahat rahat, istediğimiz şekilde görüşebiliriz diye düşündüm arkadaşlarımızın hoşgörüsüne sığınarak.

Evet, geneli üzerinde söz alacak arkadaşlarımıza sırasıyla söz vereceğim.

Bengi Bey, buyurun.

BENGİ YILDIZ (Batman) – Sayın Başkanım, aslında geneli üzerinde değil, Turgut Bey’in söylediği kaygıları ben de belirtmek isterim. Alt komisyonda partimizin temsilcileri de olmadı. Ben de bugün geldim, masamın üzerinde çok kapsamlı bir dosya gördüm. Değişmiş hâliyle, inanın ki her tarafa dağılmış bir şekilde odamı terk edip buraya geldim. Bunun üzerinden sağlıklı bir değerlendirme, şu an itibarıyla yani eski bilgileri burada tekrarlananın dışında sağlıklı bir değerlendirme ben de kendi açımdan yapamayacağımı belirtmek isterim, birincisi bu.

İkincisi...

BAŞKAN – Ya, çok özür dilerim Bengi Bey, bir şey söyleyeyim: Şimdi, madde sayısı o kadar çoğalmış gibi görünüyor da burada bir hükümde (a), (b), (c), (d) diye fıkralar vardı, onlar ayrıldı, her birisi birer madde oldu, 6-7 madde oradan geldi. Bir de ek olarak HSYK’yla ilgili düzenleme zaten eskiye avdet etti, orada da değişik bir şey yok. Şöyle böyle 20’ye yakın madde o şekilde geldi. Onun dışında herhâlde 2-3 tane ilave madde vardır, daha başka yoktur yani onu da açıklamış olayım.

BENGİ YILDIZ (Batman) – Evet Başkanım.

Bir de bir başka hususu da paylaşmak istiyordum. Yani, burada, alt komisyondaki görüşmeler sırasında bakıyorum çok değerli hocalarımız var; Yargıtay başkanları, Danıştay Başkanlığından, heyet ve üniversitelerden... Fakat özellikle... Mesela hasta tutuklulara ilişkin bir düzenleme getiriliyor burada. Şimdi, bu alt komisyonunun hiçbir üyesi demeyeyim, herhâlde bütün arkadaşlar da ilgilidir fakat mesela Türkiye Tabipler Birliği, insan hakları kurumlarının hiçbirisi bu komisyonlarda yoklar. Dolayısıyla, bu alanda en fazla çalışma yapan, görüş belirten kurumların kendileri bu alt komisyonlarda dinlenmiyor. Bunun da büyük bir eksiklik olduğunu şahsen düşünüyorum çünkü onların görüşlerinin de burada olması çok aydınlatıcı olurdu diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Esasında birkaç konuyu kapsadığı için maddelerde daha rahat da konuşabileceğiz diye düşünüyorum.

Evet, buyurun, başka söz almak isteyen?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Geneli üzerinde değil Başkanım, usul üzerinde istedik çünkü alt komisyon raporunu da...

BAŞKAN – İşte, ben de şu açıdan diyorum: Yani, aşağı yukarı 20’ye yakın madde bu bahsettiğim tarzda çoğaldığı için çok yeni bir şeyler getirmiyor. O bakımdan, arkadaşlarımız diğer maddeler üzerinde yoğunlaşabilirlerse, bunlar çok önemli şeyler değil yani ilave 2 tane şey, daha doğrusu bir grup var sadece HSYK’yla ilgili, diğerleri üzerinde arkadaşlarımız görüşlerini bildirebilirler.

Sayın Bakanım, siz buyurun, sizin açıklamanızı dinleyelim.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, Adalet Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, öncelikle, Soma’da kaybettiğimiz kardeşlerime Allah’tan rahmet; yakınlarına, ailelerine, milletimize başsağlığı diliyorum.

Tabii, Meclisimizin ve milletimizin sevdiği, saydığı değerli milletvekili Ferit Mevlüt Aslanoğlu kardeşime de Allah’tan rahmet diliyorum, mekânı cennet olsun. Hakikaten, Ferit Bey sadece CHP’nin milletvekili değil, âdeta bütün partilerin ortak milletvekili gibiydi. Hem ülkenin meselelerine yaklaşması hem çözüm odaklı olması hem de topluma dokunan pek çok sıkıntıda pratik çözümler üretmesi bakımından son derece yararlı çalışmalar yaptı. Grup Başkan Vekilliğim döneminde daha yakın takip etme fırsatı buldum, burada ifade etmekte fayda görüyorum. O kadar topluma dokunan konularda öneriler veriyordu ki bazen ben bizim arkadaşları eleştiriyordum, hatta “Bak, bu konular bu kadar önemli konular. Bunlarla ilgili bizim daha önce bir iş yapmamız lazımdı, şimdi gündeme geldi.” diye onları eleştirdiğim olurdu ve “Parlamentoda muhalefet milletvekilleri içerisinde önerileri kanunlaşan, fikirleri yasalanan en

çok kim vardır?" diye sorarlarsa bilemiyorum ama herhâlde 1'inci sırada Ferit Mevlüt Aslanoğlu yer alır diye düşünüyorum. O yüzden ben kendisini bir kez daha rahmetle yâd ediyorum, mekânı cennet olsun. Ailesine, CHP'ye ve Parlamentomuza, milletimize başsağlığı diliyorum. Onun yerini doldurmak mümkün değil. Renkli kişiliğiyle her zaman anılacaktır.

Onun bana da bir emaneti vardı, belki buradaki değerli heyet üyeleri bilmiyorlar ama. Seçim vaktiydi, Başbakan Yardımcılığım döneminde beni aradı. "Avcılar'da bir caminin bahçesinden seni arıyorum. Bu camiyle ilgili bir yardım talebimiz var, bunu yerine getirin." dedi. Ben de "Hayhay" dedim. O zaman da talimat vermişim. Şimdi, tabii ölüm hadisesi olduktan sonra ben tekrar bu talimatın gereği yerine geldi mi gelmedi mi diye Diyanet İşlerine sordum, onlar da "Gereği yapılıyor." dedi. Onu da ben artık bir vasiyet gibi alacağım ve takip edeceğim. CHP'li arkadaşlarımız onu paylaşırlarsa çok memnun olurum, o da bizim için bir vasiyet. Ben Ferit Bey'in o emanetini -neticelenmediyse- inşallah neticelendireceğim. Bunun da bilinmesini istiyorum.

Tabii, üçüncü olarak, Parlamentoda Adalet Komisyonu ilk defa böylesi modern, gerçekten düzgün bir salonda toplantı yapıyor. O yüzden, Meclis Başkanımıza ve bu imkânı sağlayanlara huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Umarım ki burada verimli, faydalı çalışmalarını hep beraber hayata geçiririz.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; bugün Bakanlığımızca hazırlanan 99 maddelik **Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nı görüşmek üzere huzurunuzdayız**. Kanun tasarısı içerisinde Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, İdari Yargılama Usulü Kanunu, Yargıtay Kanunu, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da değişiklikler öngörülmektedir. Değişikliklerin omurgasını Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ve idari yargılama usulünde istinaf kanun yoluna ilişkin düzenlemelerin yer aldığı idari yargıya ilişkin düzenlemeler oluşturmaktadır.

Suç olgusu, tarihin her döneminde insanlığın ilgisini çekmiştir. Nedenleri, artması, azalması, bireylere veya topluma maliyeti, engellemek için alınacak tedbirler, politikalar pek çok konu ve olgunun birden çok bilim dalının odağında olmasına yol açmıştır.

Bir suça verilecek cezanın miktarı ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri, ekonomik hayatın gereksinimleri göz önünde bulundurularak Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından belirlenmektedir. Bu belirleme, suç ve ceza arasında adalete uygun olarak o suçun toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu, işleme oranındaki artış veya azalma gibi faktörler de göz önünde bulundurularak yapılmaktadır.

Son dönemde, çocuklara karşı işlenen suçlar, bu suçların cezalarının az olduğu ve bu kişiler bakımından daha ağır tedbirler uygulanması gerektiği yönünde çeşitli platformlarda görüşler dile getirilmiştir, cezalara tepkiler ifade edilmiştir. Tasarıyla, bu hususta ayrıntılarını yeri geldiği zaman konuşacağımız birtakım düzenlemeler getirilmektedir.

Bu kapsamda, şunu belirtmem gerekir ki, tasarıyla, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar yeniden düzenlenmekte ve bu suçlar için öngörülen cezalar önemli ölçüde artırılmaktadır. Bu düzenlemelerle, gerek toplumumuzda bu suçu işleyenlerin cezasız kaldıkları düşüncesinin ortadan kaldırılması gerekse çocukların ve kadınların toplum içinde maruz kaldıkları cinsel şiddete karşı daha da korunaklı hâle getirilmeleri amaçlanmaktadır.

Temel hak ve özgürlükleri yakından ilgilendiren koruma tedbirleri bakımından güvenli bir sistemin oluşturulması ve bu tedbirlerin etkili bir mekanizma içinde denetlenebilmesi hukuk devletinin olmazsı olmazlarından. Bu kapsamda, tasarıyla sulh cezasıya ceza mahkemesi ayrımı kaldırılmak suretiyle, soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gerekli kararları, esas itibarıyla koruma tedbirlerini vermek üzere sulh ceza hâkimlikleri kurulmaktadır. Bu hâkimlikler, yargılama faaliyeti yapmayacak, koruma tedbirleri ve bu tedbirlere itirazlar hakkında karar verecektir. Böylece, özellikle tutuklama, tahliye, arama, el koyma gibi koruma tedbirleri konusunda uzmanlaşma sağlanacak ve ülke genelindeki uygulama farklılıkları ortadan kaldırılmış olacaktır. Değişiklikle, doğrudan kişi temel hak ve hürriyetlerini ilgilendiren konularda karar alma sürecinin daha etkin bir denetime kavuşturulması amaçlanmaktadır. Bu hâkimliklerin verdikleri kararlara itiraz da yine bu hâkimlerce karara bağlanacak ve bu suretle de sistemin kendi içinde birbirini denetleyerek standarda kavuşması da sağlanacaktır.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; diğer yandan, uyuşturucunun toplumumuza verdiği zararların telafisi mümkün değildir. Bu çerçevede, Anayasamız aileyi, gençleri ve çocukları uyuşturucu maddelerden, suçluluk ve benzeri kötü alışkanlıklardan korumak için gerekli tedbirleri alma görevini devlete vermiştir. Tasarıyla, toplumumuzun uyuşturucu veya uyarıcı maddelerden korunması ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ile kullanma suçlarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla Türk Ceza Kanunu'nun bazı maddelerinde değişiklikler yapılmakta, bu suçlar için öngörülen cezalar önemli miktarda

artırılmaktadır. Öte yandan, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullananlar hakkında uygulanan tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri daha etkin hâle getirilmektedir. Ayrıca, bu kapsamda, esrar elde etmek amacıyla kenevir ekmek suçunun cezasında da önemli miktarda artış yapılmaktadır.

Tasarıyla, ceza hukukuna ilişkin yukarıda arz ettiğim düzenlemeler yanında diğer bazı düzenlemeler de getirilmektedir. Bunlar; nitelikli hırsızlık suçunun cezalarının artırılması; haberleşme, enerji, demir yolu ve hava yolu ulaşımına ilişkin eşya hakkında işlenen hırsızlık ve mala zarar verme suçlarının cezalarının artırılması, yargı görevini yapanı etkilemeye teşebbüs suçunun unsurlarının yeniden düzenlenmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının aynı kişi hakkında ancak bir kez verilebilmesi, yargılama giderlerinin tek başına temyiz nedeni olmaması, yurt dışında Türk kamu görevlisine bir yabancı tarafından rüşvet verilmesi durumunda Adalet Bakanının izni aranmaksızın doğrudan soruşturma ve kovuşturma yapılması, Türkiye dışında suç işleyip de Türkiye'de bulunan yabancıların soruşturma aşamasında da geri verilmesi, hastalık ve engellilik nedeniyle ceza infaz kurumunda hayatını yalnız idame ettiremeyen hükümlülerin cezalarının infazının geri bırakılması için toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmaması unsuruna ağır ve somut kriterlerinin eklenmesi olarak özetlenebilir.

Öte yandan, idarenin kamu gücünü kullanarak tesis ettiği işlem ve eylemlerin yargı denetimine tabi tutulduğu idari yargıda, idare ve vergi mahkemelerince verilen kararların yaklaşık yüzde 70'i temyiz talebi üzerine Danıştayda hukuki denetime tabi tutulmaktadır. Yaklaşık yüzde 30 oranında karar ise itiraz üzerine bölge idare mahkemelerince incelenmektedir. Bu uygulama 2576 ve 2577 sayılı Kanunların yürürlükte bulunduğu 1982 yılından bu yana devam etmektedir. Davayı kaybeden davacının kanun yoluna başvurması kuvvetle muhtemeldir. Şayet, davayı idare kaybetmişse kanun yoluna müracaat etmesi zorunluluktur. Bu sebeple, ilk derece mahkemelerinde görülen ve temyize kabil her dosya Danıştay önüne gelmektedir. Bu uygulamanın sonucu olarak Danıştay içtihat mahkemesi olma özelliğini yeterince kazanamamaktadır.

Öte yandan, idari yargıda istinaf kanun yolunun kurulması ve faaliyete geçirilmesi konusu Türkiye'nin sadece bugün değil, uzun zamandır gündeminde olan bir husustur. Hâlen 25 ilde bulunan bölge idare mahkemelerinin varlığının bu konuda alınacak bir kararı uygulamakta çok ciddi kolaylıklar sağlayacağı dile getirilmektedir. İstinaf kanun yolunun hukuki güvenliğinin sağlanması konusunda da etkin bir yol olacağı açıktır. Yine, istinaf incelemesi sebebiyle Danıştaya gelecek dosya sayısı azalacağı için Danıştayın içtihat mahkemesi rolünün çok daha güçlü bir şekilde ortaya çıkacağından şüphe bulunmamaktadır. Tasarının 2576 ve 2577 sayılı Kanunlara ilişkin bölümleri idari yargıda istinaf kanun yolunun kurulmasına ilişkindir; tabii, detaylar maddeler görüşülürken daha ayrıntılı bir şekilde tartışılacaktır.

İdari yargıda bazı uyuşmazlıkların çok kısa süre içinde kesin karara bağlanmaması hem idare hem de davacılar bakımından katlanılması zor ya da imkânsız sonuçlar doğurabilecektir. Bu yüzden, bu tür uyuşmazlıkların diğerlerine göre daha ivedi bir şekilde sonuçlandırılması gerekmektedir. Yargısal sürecin süratle sonuçlandırılması özel önem taşıyan ihale, özelleştirme, acele kamulaştırma uyuşmazlıklarından kaynaklanan bazı davaların ivedilikle sonuçlandırılmaması hâlinde hukuki belirsizlik doğacağından, tasarıyla bu tür uyuşmazlıkların ivedi yargılama usulüyle çözümlenmesi amaçlanmaktadır. Esasında Komisyonumuzun daha önce kabul ettiği kanun tasarısında bu madde vardı, o tasarıdan buraya alınmıştır.

Sayın Başkan, tasarıda yer alan bir başka konu Yargıtay Kanunu'nda yapılan değişikliklerdir. Bilindiği gibi, Yargıtayda hâlen 23 hukuk ve 15 ceza dairesi bulunmaktadır. Bu daire sayıları da kanunda açıkça ifade edilmektedir. Yargıtay hukuk daireleri ellerindeki dosyaları ceza dairelerine oranla daha kısa sürede karara bağlayabilmektedir. Hukuk daireleri arasında ise özellikle iş davalarına bakan bazı hukuk dairelerinde diğer hukuk dairelerine göre ciddi yığılmalar da söz konusudur. Yargıtayın daire sayısı artırılmaksızın hukuk ve ceza dairelerinin daha esnek bir şekilde belirlenmesini sağlayabilmek amacıyla dairelerin hukuk ya da ceza dairesi olma niteliklerini kanundan alması uygulamasından vazgeçilmektedir. Bu konu Yargıtay Büyük Genel Kurulunun kararına bırakılmaktadır. Yargıtay Başkanlar Kurulunun hazırlayacağı taslağın Yargıtay Büyük Genel Kurulunda karara bağlanması ve buna göre Yargıtaydaki hukuk ve ceza dairelerinin sayısı ile bunlar arasındaki iş bölümünün belirlenmesi amaçlanmaktadır.

2011 yılında 6110 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemeyle Yargıtayın üye sayısı ve kapasitesi artırılmıştır. Tasarıyla yapılan değişiklikle Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun üye sayısı 8'den 12'ye çıkarılmakta, Yargıtayın idari kapasitesinin de artırılması amaçlanmaktadır. Yargıtay birinci başkanı, başkan vekili, cumhuriyet başsavcısı ve başsavcı vekili olmak için öngörülen kıdem süresi artırılmaktadır. Bu değişikliklerle uyumlu olarak Yargıtay genel sekreteri seçilebilmek için de kıdem şartı getirilmektedir.

Tasarıda yer alan önemli değişikliklerden biri de Yargıtay ceza daireleri arasında verilen gönderme kararlarını azaltmaya yöneliktir. Daireler arasındaki iş bölümünün belirlenmesinde, hukuk dairelerinde mahkeme kararındaki nitelendirme de gözetilerek

teyizin kapsamı esas alınacak, ceza dairelerinde ise mahkûmiyet kararları bakımından iddianame veya iddianame yerine geçen belgede yer alan nitelene yerine mahkeme kararında yer alan nitelene esas alınacak ve buna göre görevli daire belirlenecektir.

Bir başka değişiklik, Yargıtay cumhuriyet başsavcısı adaylarının belirlenmesine ilişkindir. Yargıtay cumhuriyet başsavcısı, Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenen 5 aday içinden Cumhurbaşkanınca seçilmektedir. Mevcut uygulamada her üye 5 aday için oy vermektedir. Yapılan değişiklikle her üyenin ancak bir adaya oy vermesi usulü getirilmektedir.

Tasarıda infaz hukukuna ilişkin önemli bir düzenleme de yer almaktadır. Adli para cezasını ödeyemeyenler bakımından hapis cezasının infazının “kamuya yararlı işte çalıştırma” şeklinde yerine getirilmesi, buna da uyulmadığı takdirde hapis cezasının infaz edilmesi öngörülmektedir. Hükümlü, tebliğ olunan ödeme emri üzerine, belli süre içerisinde adli para cezasını ödemezse cumhuriyet savcısının kararıyla ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarı hapis cezasına çevrilerek hükümlünün iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak üzere kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilebilecektir. Bir günlük çalışma süresi en az iki saat veya en fazla sekiz saat olacak şekilde denetimli serbestlik müdürlüğüne belirlenecektir. Hükümlünün hakkında hazırlanan programa ve denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerilerine uymaması hâlinde, çalıştığı günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza infaz kurumunda yerine getirilecektir.

2011 yılında, 6110 sayılı Kanun’la yapılan değişiklikle ticaret mahkemeleri tek hâkimle karar verecek şekilde yapılandırılmıştı. Üç yıllık uygulama bu düzenlemenin birtakım sakıncalarını ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple, tasarıyla, ticaret mahkemeleri tekrar heyetli mahkemeler olarak yapılandırılmaktadır. Tasarıyla, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı olarak personel eğitim merkezi kurulmasına ilişkin de bir düzenleme getirilmektedir. Ayrıca, daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen HSYK Kanunu’ndaki değişiklikler bildiğiniz gibi Anayasa Mahkememiz tarafından iptal edilmişti. Tasarı sevk edildiği sırada gerekçeli karar ortaya çıkmadığı için bu konudaki iptale uygun düzenlemeleri tasarıya koyamadık. Alt komisyon bu iptale uygun, HSYK Kanunu’nda da bazı değişiklikleri ilave etmiştir. Tasarının görüşmeleri sırasında eminim ki pek çok katkıyla bu tasarı daha da iyi bir hâle getirilecektir. Ben, bu vesileyle alt komisyonda emek veren bütün milletvekili arkadaşlarıma ve diğer uzmanlara huzurlarınızda teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanın anlattığına göre hepsini toptan oylayalım mı?

MURAT BAŞESGİ OĞLU (İstanbul) – Müsaade ederseniz muhalafet olarak ben konuşayım.

BAŞKAN – Buyurun.

Konuşmak isteyen arkadaşlarımıza söz veriyorum tabi.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Usulle ilgili bir şey söyleyebilir miyim?

MURAT BAŞESGİ OĞLU (İstanbul) – Usulle ilgiliyse o zaman siz şey yapın da ben geneli üzerinde konuşacağım.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, alt komisyon toplantıları sırasında 3 değerli ceza hukukçusu hocamız buradaydı ve gördüğüm kadarıyla sivil toplum örgütlerinden de hemen hemen kimseyi görmüyoruz burada.

BAŞKAN – Cezacılar yarın gelecek, onlara bugün şey olmadığı için...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sadece Yargıtay ve Danıştaydan arkadaşlarımız buradalar. Birinci olarak onları aslında burada görmek isterdik.

BAŞKAN – Barolar Birliği temsilcileri burada arkadaşlarımız, epeyce var, arka sıralarda var arkadaşlar da cezacılar yarın gelecek bugün sıra gelmediği için, söyledim onlara.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bir de Sayın Başkanım, biraz önce dışarıda arkadaşlar, bu Yargıçlar Sendikası yetkilileri benimle bir temas kurdular. Geçmiş yıllarda YARSAV’da da benzer bir şey olmuş. Danıştay kararıyla artık Yargıçlar Sendikası yasal bir hâle gelmiş durumda. Bu anlamda bir talepleri var, bu taleplerini burada dillendirmek istiyoruz. Onlar da bir sivil toplum kuruluşu, bir mesleki örgütlenme olarak görüşlerini beyan etmek istiyorlar. Bu husustaki taleplerinin oylanmasını ben de sizden rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Ömer Bey, bildiğiniz gibi daha önceki bir toplantıda bu arkadaşımız bazı sorunlar yaşatmıştı komisyonda. Onun için, orada da davet edilmeden gelmişti, bugün de davet edilmeden geldi ama eğer bir talepleri olursa, kim olursa olsun dilekçesini biz alırız, burada değerlendiririz gerekirse.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bir değerlendirin.

BAŞKAN – Bakarız, değerlendirebileceğimiz bir şeyse... Nereden gelirse o dilekçelere bakıyoruz zaten, o konuda sorunumuz yok.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ekindeki kararı da bir okursanız.

BAŞKAN – Efendim?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ekinde bir karar da var sanıyorum, Danıştayın kararı.

BAŞKAN - Bakarız ona sırası gelince, şimdi geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlayalım da.

Murat Bey, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Değerli Başkanım, komisyonumuzun değerli üyeleri, Bakanlığımızın değerli temsilcileri, değerli katılımcılar; çalışmalarımızın başarılı geçmesini ben de sözlerimin başında temenni ediyorum.

Yine, birbirinden farklı birçok mevzuat düzenlemesini birlikte yapıyoruz, bir hayli de yoğun bir düzenleme, 100 maddeye yakın bir değişiklik öngören bir tasarı önümüzde.

Sayın Bakanım, Değerli Başkanım; tabii, toplumlarda hakemlik yapacak mekanizmalar anayasalarda öngörülmüştür veyahut da kriz geçiren toplumlarda nereye sığınılacağı ilerlemiş demokrasilerde bellidir. Bugün, herkesin dilinden düşürmediği bir hukuk devleti anlayışı var. Kimi ülkeler hukuk devleti içeri doldürmüştür kimisi de kenarında gezmektedir, daha içeriğini yakalayamamıştır. Bizim de çok partili siyasi hayata geçişimizden bu tarafa hedefimiz ileri demokrasidir, ülkemizde hukuk devletini tam anlamıyla yerleştirmektir. Tabii, bu anlamda çok büyük sorunlarımız olduğu muhakkak. Tartışıyoruz, görüşlerimiz farklı ama hukuk devletinin en büyük garantisi elbette hâkim teminatıdır, bağımsız yargıdır. Belki, yasamaya düşen, Adalet Komisyonuna düşen bu yargı bağımsızlığı ve hâkim teminatı konusunda bugüne kadar kazanılmış hakları muhafaza etmek ve sistemin daha dejenere olmasını önlemektir, bu da bir sistem bütünlüğü içerisinde olur. Yani, bir konjonktürel tepkiyle, bir gündelik kızgınlıkla, öfkeyle önemli yasalarda değişiklik yapmaya kalktığımız takdirde bu sistemin bütünlüğünü bozarız.

Son on yıldır Parlamento'ya siyasal iktidar tarafından çok miktarda tasarı sevk ediliyor. Sevk edilsin. Parlamento niçin var? Adalet Komisyonu niçin var? Toplumdaki huzursuzlukları, uyuşmazlıkları toplumsal barışı sağlamak adına yasa yapma yetkisini kullanıyor ancak bu çok sık oluyor ve çok tekrar oluyor, birazdan ifade edeceğim. Örneğin, biz, Ceza Kanunu'muzu ve Usul Kanunu'muzu 2004 ve 2005'te değiştirmişiz. Çok önemli değişiklikler. Dokuz yıllık bir uygulaması olmuş. Şimdi, dokuz yılın sonunda yine çok önemli değişiklikler yapma arifesindeyiz. Özellikle cinsel istismar konusunda, özellikle uyuşturucu konusunda, yani toplumun hassas noktalarında değişiklik yaptık, yapıyoruz, bu tasarıda da onların işaretleri var. Peki, şu soruyu sormamız lazım: Acaba bu dokuz yıl önce bu tasarımı, bu kurguyu yaparken öngörü noktasında bir aksaklık mı oldu, bir eksiğimiz mi oldu? Dokuz yılda ne kadar çabuk tükettik bu cezaların, bu müeyyidelerin öngördüğü yaptırımları ki toplumu koruyamadık. Veyahut da toplumda suç işleme alışkanlığı o kadar gelişti ki, toplumun ahlaki kodları, toplumun örfü, âdeti vesaire çok bozuldu ki yapmış olduğumuz yasalar dokuz yıl gibi çok kısa bir süre içerisinde tükenmek mecburiyetinde kaldı. Bunun hangisine hak verirsiniz verin bir çürümeden, bir negatif anlayıştan bahsetmek mümkün değil. Dokuz yılda bir ülkenin bir kod kanunu, bir ceza kanunu, bir ceza muhakemesi kanunu eskimez, eskিয়েmez yani. Şimdi, burada, çocukların cinsel istismara karşı korunması ve uyuşturucu imali, ticareti, nakli konusunda âdeta sil baştan yeni düzenlemeler yapıyoruz. Bir kere söylemek istediğim bu.

İkincisi, bu, komisyonumuzu daha çok ilgilendiriyor, ben bunu sık sık da dile getiriyorum ve bu konuda çok hassasım. Adalet Komisyonunda görüşülmesi gereken tasarıların ilgisi olmayan hiçbir komisyonda görüşülmemesi lazım. Bir kıskançlık mı var? Yok ama bunun olumsuz örneklerini görüyoruz, şimdi birazdan geleceğiz, kaçakçılık mevzuatı. Geçen sene mart ayında Plan ve Bütçe Komisyonunda geçmiş. Bizim komisyonumuzun geçeceği kanunlar Plan ve Bütçe Komisyonunda geçmiş. 2013 Martından bu tarafa Yargıtay bu maddeyi uygulamıyor, buraya geldi söyledi değerli Yargıtay üyesi, "Biz bu maddeyi uygulayamadık." dedi. Bir yıldır Parlamento'nu çıkarttığı yasa uygulanmıyor ve mecburen bu yasanın değişikliği için Adalet Komisyonuna gelmiş veyahut da yeni tasarı sevk edilmiş. Yani bir yıl, yazıktır, günahıdır; burada sarf edilen emeğe yazıktır, devletimizin, Meclisimizin bu konuda ödemiş olduğu bedele yazıktır, sayın milletvekillerinin ve Bakanlık teşkilatının da bu konuda sarf ettiği enerjiye yazıktır. Bir senede kaçakçılık mevzuatı gibi bir mevzuatın uygulanmaması ve sil baştan yeniden değiştirilmesi gerçekten sorulması gereken bunu hangi iradenin Plan ve Bütçe Komisyonuna getirdiğini, yolladığını açıkça bu komisyonun sorgulaması lazım. Ben, şahsen -bunun belki bir aciliyeti var- bundan sonra bu tip, başka komisyonlardan geçen Adalet Komisyonuna ait tasarıların, tekliflerin tekrar bu komisyonda görüşülmesi aşamasına gelirse

o tasarıya ne tek laf ederim ne elimi sürerim. Herkes bu Meclisin yerleşik teamüllerine dikkat etsin, böyle hızlı adalet diye, hızlı kanun diye paldır küldür yasa yapma alışkanlığına gitmesin. Yasalarımızın kalitesi bozuluyor ve sokakta yaptığımız kanunlarla dalga geçiliyor. Lütfen, herkesin bu konuda sorumluluğunu tekrar hatırlamasını ben rica ediyorum.

İki: Çok sık kanun değiştiriyoruz. HSYK Kanunu'nda dilimizde tüy bitti -Sayın Bakanım, siz de yeni başlamıştınız göreve- "Yapmayın, bu Anayasa'ya aykırıdır, hâkimlik teminatı, bağımsızlık gidiyor." dedik. Dedik, dedik, hep beraber dedik. Kavga gürültü oldu, işte bugün gelen arkadaş sille tokat, çok hoş olmayan şekilde dışarı atıldı, hepimiz bu manzaradan Meclis adına üzüntü duyduk. Ama ne oldu? Anayasa Mahkemesi, Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu'nda çok - bence daha az, daha çok konuyu kapsamaması lazımdı iptal kararının- birçok konuda iptal kararı verdi. Peki, şimdi bir önergeyle sağ olsun Sayın Başkanım burada sessiz sedasız 70 maddeyi 100 maddeye çıkarttı, tasarı daha şişti. Anayasa Mahkemesinin bozma gereklerine elbette uyulacak yani bir mevzuat boşluğu olmaması lazım. Ama bu ne zaman çıktı Hâkim ve Savcılar Kanunu?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ocakta.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Yani yeni daha, dumanı üzerinde. Yani bunları tekrar tekrar Adalet Komisyonunda, Mecliste şey yapmak hakikaten hepimizin düşünmesi gereken konu. Sadece bu değil, Çek Kanunu'nu kaç kere değiştirmişiz, nitelikli hırsızlığı kaç kere değiştirmişiz, Danıştay Kanunu'nu değiştirmişiz, Yargıtayı değiştirmişiz, efendim şimdi birazdan görüşeceğiz Ceza Kanunu'nun 277'nci maddesi var, yargıya müdahale, etkileme konusu; hâkimlerin tazminat konusu var. Bir kere duruma göre demişiz ki: "Ya bu hâkimlere karşı şahsi tazminat davası açılsın." O günün şartları değişmiş "Yahu bu hâkimlere tazminat davası açılmasın, sıkıntı var." demişiz, sonra bir kere daha değiştirmişiz. Arada savcılar ve kolluk güçlerini unutmuşuz "Yahu bunlar ne olacak?" demişiz. Hadi savcılara direkt dava açılmaz "Tazminat davaları devlet aleyhine açılacak." demişiz yani bu yazboz, hakikaten hukuk güvenliğini, hukuk istikrarını çok bozuyor, insanları da rahatsız ediyor. Onun için Sayın Bakanım, sizden ve çalışma arkadaşlarımdan özellikle istirhamım budur, lütfen, bu konudaki istikrarı bozmayalım ve zaten şu anda yargı çok tartışılan bir konu, eminim siz de bundan rahatsızsınız yani vatandaşın ve toplumun yargıya olan güveninin korunması konusunda hepimizin dikkatli olması lazım, hepimizin hassas olması lazım, bunu da en başta değerli Bakanlığımızın yapması gerektiğine inanıyorum.

Efendim, tasarıda ne var? Tasarıda yine birçok konu cemedilmiş. Usul ekonomisinden istifade hepsi beraber çıksın denmiş. Burada çok önemli hususlar var, yapısal değişiklikler var, idari yargı ve istinaf konusu geliyor, sulh ceza mahkemelerini kaldırıyor önemli bir değişiklik, Yargıtayda önemli yapısal değişiklikler yapıyoruz, bunlar önemli. Bunun gibi kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlara eskiden heyet karar veriyordu, şimdi tek hâkime bunları çevirdik. Dolayısıyla ceza adalet sistemimizde çok köklü değişiklikler söz konusu.

İzninizle istinafla ilgili birkaç cümle söyleyeyim. Bölge idare mahkemelerini kurduk adli yönden, 2004'den bu tarafa bir karar veremedik Sayın Bakanım. Gözümüz bir kere istinafa dönüyor, kesmiyor gözümüz. Bakıyoruz, bakıyoruz "Yahu bu iş biraz zor." diyoruz. Bunu düşünürken Yargıtayın üye sayısını artırmayı düşünmüyoruz. Bir ara hatırlarsınız "Yargıtayın üye sayısını artırmayacağız." denildi, artırılmadı bir süre, sonra istinaftan umudumuzu kestik Yargıtayın daire sayısını ve üye sayısını artırma yoluna gittik, şu anda bu şekilde bekliyor. Peki, burada da işlerlik kazandırmak adına bazı değişiklikler var, hoş, güzel yani bir olayın, bir davanın özellikle delil değerlendirmesi açısından ikinci bir mercide değerlendirilmesi önemli bir şey, vatandaş adına büyük bir kazanç. Ama endişe şudur ki zaten neden endişe ediyoruz? İş yükünden ve adaletin geç tecelli etmesinden. "Geç bitiyor." diyor, geç bitiyorsa tecelli eden adalete kimse fazla kıymet vermiyor, zamanında bitmesi lazım. Bunu derken de yani hızlı adalet adına iyi adaleti fedâ etmememiz lazım yani burada adaletin kalitesini, adaletin tecellisini bir tarafa bırakarak hızlı adalet, hızlandırılmış adalet sürecini işleterek hak mağduriyetlerine de yol açmamamız lazım. Yani istinaf konusunda endişemiz iş yükünün daha çok artacağı ve davaların geç neticeleneceği konusunda bir endişem var. Şimdi, Danıştayın yüzde 70 olan iş yükünü azaltacağız. Peki, bu iş yükü nereye gidecek. Yaklaşık 7-8 tane yeni kurulacak küçük danıştaylara gidecek, bölge idare mahkemelerini buraya dönüştüreceğiz yani vatandaşın hakkı hukuku ister bölge idare mahkemesinde beklemiş, ister Danıştayda beklemiş eğer bunu çözmiyorsanız sistem adına bir rahatlık gelmez. Umarım bunu rahatlatıcı noktada tedbirler geliştirilir ve bu sistem, istinaf sistemi işler diyoruz. Tabii, biz bunu 1860'lardan beri tartışıyor, dünya da tartışıyor istinaf konusunu ama hâlâ bunun lehte ve aleyhte olan taraftarları da bu konudaki tartışmayı sıcak tutuyorlar.

BAŞKAN – Zaten maddelerde de daha detaylı konuşuruz.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Maddelerde konuşmam, şimdi şey yapayım da.

Bir ivedi yargılama konusu var, bu da demin anlattığım yanlış gidişatın çok çarpıcı bir örneği. Danıştay Kanunu'nu çıkarttık, yine böyle alt komisyonda çalıştık, ben zaten kadrolu oldum Sayın Bakanım alt komisyonda.

BAŞKAN – Bundan sonra alt komisyon üyelerine ilave ücret verecekler.

MURAT BAŞESGİ OĞLU (İstanbul) – Helalü hoş olsun.

Evet, bunu çıkarttık, bu Danıştayda yeni... Sayın Genel Sekreterim burada, yeni daire kurulmasını da öngörüyor, 33 tane yeni üye atayacağız, arkadaşlar heyecanla bekliyorlar fakat nedense Genel Kurulda bunu tutuyoruz şu anda. Onu tutarken ivedi yargılamayı buradan çektik aldık ve bu tasarıya monte ettik, edebilirsiniz fakat ivedi yargılama usulü, burada idarenin denetlenmesi konusunda, işlem ve eylemlerinin hukuka uygunluğu konusunda bence biraz kısıtlama getiriyor. Korkarım ki vatandaş bundan mağdur olacak çünkü süreler kısaltılıyor, efendim yürütmeyi durdurma taleplerine karşı kanun yolları kapatılıyor, bu çok düşünülecek ve çok tartışılacak bir konu ve ivedi yargılamaya tabi tutacağımız konular da çok önemli Sayın Bakanım. Çevre konusu, kentsel dönüşüm konusu, ihale konusu hep rantta yönelik konular yani bu konuda vatandaş mağdur etmemek, onun hakkını hukukunu idare hukuku anlamında korumak lazım ama bu ivedi yargılama usulü korkarım ki idareyi daha güçlü yapacak yani işleri bir an önce, projeleri bir an önce yapıma adına daha güçlü yapacak ama hak ve hukuk ihlallerini de beraberinde getirecek.

Diğer bir konu yüksek yargı, Danıştay, Yargıtaya çok müdahil oluyoruz. “Genel sekreteri şöyle seçeceğiz, genel sekreter yardımcısını böyle seçeceğiz, dört yıllık olacak, beş yıllık olacak...” Yahu Sayın Bakanım, bize ne? Biz Yargıtayın genel çerçevesini koyalım, bu yüksek yargı kendi iç işleyişini düzenlesin. Yani yasa koyucu olarak yürütme olarak, bu kadar biz Yargıtayın işine niye karışıyoruz? Şimdi, yeni düzenlemeyle bütün üyelerin dairelerdeki görevi değişecek, böyle bir imkân geliyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Değişmeyebilir de Genel Kurulda..

MURAT BAŞESGİ OĞLU (İstanbul) – İzleyeceğiz Bakanım, bakacağız. Şimdi kamuoyunun hassasiyetle takip ettiği davalarda bu daireler nasıl teşekkül edecek, bakacağız. Yani yıllardır hukuk dairesinde çalışan bir yargıçımızı eğer ceza dairesine vereceksek yahut da tersini yaparsak bu hakikaten vicdanları rahatsız eder. Bırakalım Yargıtay, Danıştay, kendi iç işleyişini, başkanlık kurulu nasıl olacak, başkanlar kurulu nasıl olacak, efendim kendi iç işleyişini nasıl olacak... Zaten biz birinci sınıf hâkim yapmakla, Yargıtay üyesi yapmakla o yargıca sonsuz güvenimizi belli etmişiz yani ona artık üç sene, beş sene, kıdem filan demek bence gereksiz yani bunu yapmamamız lazım ve bunların işleyişine fazla karışmamamız lazım.

Evet, en son izninizle şunu da söyleyeyim. Bu cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucuyla ilgili suçlar. Evet, çocuklarımızı, kadınlarımızı bu cinsel şiddete, toplumsal şiddete karşı korumamız lazım. Bu konuda hepimizin duyarlı olmaması mümkün değil. Bütün dünya da bu konuda -bu dezavantajlı gruplara diyelim- daha çok hukuki koruma sağlıyor, anayasal güvence sağlıyor, bunlara dikkat etmek lazım. Ancak ceza adaleti açısından ve birbirine benzer suçları müeyyidelendirirken dikkat etmemiz lazım. Şimdi, hepimize bir yazı geldi, Sayın Bakanım size de ulaşmıştır. Bu suçun sanıkları da çocuklar olduğu takdirde bazı noktaların üzerinden dikkatle gitmemiz lazım. 13 yaşında, 14 yaşında suç sanığı olursa yani, bunları bir, affedersiniz, sapık seviyesinde topluma lanse edip ömür boyu ağır cezalarla bu 13-14 yaşındaki çocuğun topluma yeniden kazandırılmasının önünü kesersek bu çocukları da aslında daha çok cezalandırmış oluruz. Ben tasarinın bu noktada bir eksiği olduğu kanaatindeyim, buna bakmamız lazım.

Yine, 2004 yılında Çocuk Koruma Kanunu çıkmış, gayet güzel. Onunla bunu entegre etmemiz lazım yani bazı koruma tedbirlerini ikisi arasında uyumlaştırmamız lazım diyorum ve maddelerde de yeri gelirse tekrar söz alırım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; alt komisyon toplantısı sırasında bayağı bir çalışma sergilendi, hocalarımız da bize katkıda bulundular. Ben geneli üzerinde bir değerlendirme yapmadan önce anladım ki buradaki pek çok arkadaş, bu yeni eklenen maddeler de gözetildiğinde, tam olarak bu tasarıya hazırlıklı gelmemişler. Bu anlamda, bugün geneli üzerindeki görüşmeleri yapalım ama maddelere ilişkin olarak da yarından itibaren devam edersek iyi olacak, daha yararlı olacak çünkü ilerleyen aşamalarda şunu göreceğiz ki çok teknik şeyler var, hatalar yaratabilecek, bizim alt komisyondayken tartıştığımız, içinden çıkamadığımız ve “Bunu esas komisyona havale edelim.” dediğimiz pek çok unsur var. Zira aslında şöyle düşünmek lazım: Bir Genel Kurul konuşmamda da söylemişim, çok özensiz demiştim bu yasa çalışmalarını açısından. Şimdi, bugün baktığımızda bu 100 maddeye, en yaşlı madde 10 yaşında. Yani, 2004’teki Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu’ndaki yapılan değişiklikten sonraki düzenlemeleri içeriyor.

Yani, en yaşlısı 10 yaşında olan yasa metinlerini yeniden değiştirmek durumunda kalıyoruz. Hele bazılarını bir ay, iki ay önce değiştirmişiz. Yani, artık burası Türkiye Büyük Millet Meclisi olmaktan çıkıp yasa tamir atölyesi hâline dönüşmüş, tamir ediyoruz. “Olsun canım, bir daha bir yasa çıkarırız.” mantığı istikrarlı bir hukuk devleti anlayışıyla kesinlikle bağdaşmıyor. Normatif hukuktan her geçen gün uzaklaşıyoruz böylece. Yani, belli kurallar var, yüzyıllardır Avrupa’da uygulanan yasalar var, hemen hemen üzerinde hiçbir değişiklik yapılmamış. Demokrasi özümsemiş, hukuk devleti ilkesi özümsemiş ama gerçekten de günlük çıkar arayışının sonucu olarak yasa metinleri önümüze geliyor ve bizler bunun burada bir aracısı, konu mankeni olmaktan da gerçekten üzüntü duyuyoruz. Her seferinde aynı sözleri söylüyoruz, “Yapmayın, etmeyin.” diyoruz ama yeniden yapılıyor ve bunlar yapılırken gördüğüm kadarıyla da Yargıtay, Danıştay da bu işe bir anlamda ortak ediliyor. Yani, “Nasıl pragmatik çözümler buluruz?” Hukukta pragmatik anlayışa yer olmamalıdır. Eğer bir yerde böyle pragmatik bir anlayış egemen olursa orada düzenli bir kamu yönetimini, düzenli bir yargıyı bulamazsınız ve bulamıyoruz da. Nitekim birtakım örnekleri de şimdi kısa kısa belirterek söylediğim de tablo anlaşılacaktır.

Bu yasa tasarısı kamuoyuna çocuklara yönelik şiddete cezayı artırma söylemiyle geldi. Yani, herkeste şöyle bir beklenti vardı: Cezalar artıyor. İşte, çocuklara şiddette bulunan, uyuşturucu madde satan, kadına şiddette bulunanların cezaları artırılabilecek. Bir çocuğa yönelik menfurca bir cinsel saldırı sonrası onu öldürenlerin cezası zaten ağırlaştırılmış müebbet. Bu söylem ortaya atıldı siyasetler tarafından. Ya, zaten ağırlaştırılmış müebbet. Bu kez de “E, bunu nasıl yapalım? Bunun şartla tahliye süresini artıralım. Otuz yıldan otuz dokuz yıla çıkaralım.” E, başka maddeler var. Ceza Kanunu sistemi gereğince otuz yıldan fazla ceza veremezsiniz ki zaten. Yani, böylesine bir anlayıştan yola çıkıldı ama bana kalırsa, tabii, sistemde şöyle bir sorun var... Tabii, demin bir arkadaşına söz verilmedi ama o bir sivil toplum örgütünün temsilcisidir. Ha, sadece o sorunu yaratmadı, o burada dayak yiyen kişiydi. Meseleye şöyle bakalım: O gelmeyebilir ama o sivil toplumu temsilen bir başka insan gelebilir burada pekâlâ fikrini beyan edebilir. Ben merak ediyorum, birkaç gün sonra kadın dernekleri burayı bastığında acaba aynı tutumu onlara yönelik de yapabilecek misiniz, onu de hemen antrparantez belirteyim.

Şimdi, bir kere şöyle bir şey var: Ceza artırımı yapıldı. Öncelikle, alt komisyon konuşmaları sırasında da söyledim, çok fazla ceza vermek demek cezayı önleyici bir etken değildir. Meslek yaşamımda da bunun çok çok örneklerini görmüşümdür. Eğer çok fazla ceza verirsiniz uygulamada yargıçlar mümkün olduğunda o insanı kurtarma çabasına girerler. Bunun örneklerini de yıllardır görüyoruz. Bir, bu açıdan sakıncalıdır.

İkincisi, Ceza Kanunu kabul edilirken kendine özgü bir sistematiği vardır. Ceza Kanunu’ndaki cezaların tayini açısından da suçlar arasında görünmez bir bağlantı vardır. Bu bağlantı da bu tür değişikliklerle ne yazık ki kırılmaktadır. Bu sefer Ceza Kanunu’ndaki o sistematiği yapı tamamıyla bozulmaktadır. Çok değil, bir sene sonra başka bir toplumsal olay gündeme geldiğinde de “Haydi, onun cezasını artıralım.” mantığı öne çıkabilecektir, geçmişte yapıldı çünkü. Bu anlamda, evet, çocuğa şiddet, kadına şiddet, uyuşturucu madde konusunda son derece duyarlı olmalıyız, çok vahim olaylar hepimizi üzmektedir lakin sadece olaylara bu gözlükten bakılmamalıdır. O noktaya o insanlar nasıl geldi, onu sorgulamalıyız. Toplumsal yapıımızdaki değişim bu suç işleme eğilimini artırıyor ama onun nedenlerine bakmalıyız. Sonuçta suç bir sonuçtur. İşin sosyolojik, ekonomik pek çok yanı var. Eğer onlara bakmazsak burayı göremeyiz ve Parlamento bunu görmeye en büyük araçtır. Parlamento sadece konjonktürel bir olay karşısında cezayı artıran ya da cezayı eksilten bir mekanizma hâline dönüştürülmemelidir.

Aslında ceza muhakemesi açısından çok çok önemli değişiklikler yapılmaktadır. Bu değişikliklerden en önemlisi istinaf mahkemelerinin kurulmasıdır. Üç ay içinde kurulacak, merak ediyorum. Umarım, inşallah başarılı olur bürokrat arkadaşlarımız ve Bakanlığımız ama gerçekten son derece güç bir iş. Birincisi bu.

İkincisi, sulh ceza hâkimliği müessesinin getirilmesidir. Yani, artık ceza yargılamasında asliye ceza ve ağır ceza mahkemeleri yapılanmasına gidiliyor. Burada ne oluyor? Sulh ceza hâkimlikleri artık yargılama faaliyetinden öte koruma tedbirlerinde karar veren bir mekanizma hâline dönüştürülüyor. Buradaki şey nedir? Bir örnek vereyim: A adliyesinde 28 tane sulh ceza mahkemesi varsa buradaki mahkemeler tamamıyla kapatılacak, bu sayı diyelim ki 5 tane sulh ceza hâkimliğine indirilecek. Bu sulh ceza hâkimliğinde peki bunlar ne yapacaklar? Arama, yakalama, tutuklama gibi kararları verecekler. Şimdi, böylesine dar bir yapıda, tutuklama, yakalama, arama kararları vermek bir süre sonra alışkanlık yaratır ve tekdüze kararlar verilmeye başlanır. Hukuk dışına doğru birtakım kararlar da görebiliriz. Bunu doğru bulmuyorum öncelikle.

İkincisi, bu sulh ceza hâkimlikleri savcılarının verdiği kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararları itirazdan inceleyecek merci hâline de getirilmektedir. Yani, takipsizlik kararlarını inceleyeceklerdir. Şimdi, bu büyük bir çelişkidir. Şöyle bir çelişkidir: Bir insanın telefonunun dinlenmesi için kararı ağır ceza mahkemesi oy birliğiyle verecek ama bir takipsizlik kararının itirazını tek bir hâkim

verecek. Yani, işte, bir şeyi yapmaya çalıştınız mı öbür taraf bozuluyor. Bu, doğru bir yaklaşım değildir. Ona sırası geldiğinde değineceğiz.

Bir bölge istinaf yani bölge mahkemelerine dönüşün düzenlenmediğini gördük. Yargıtay ve Danıştay üyeleri bu mahkemelerde isterlerse görev alabilecekler ama dönüşlerine ilişkin bir boşluk vardır, doldurulmalıdır kesinlikle. Yargıtay Başkanlar Kuruluna büyük bir yetki verilmektedir. Sayın Başesgioğlu da dedi, gerçekten, Yargıtayın bütün yapısı değişecektir yani daireler arasında gerçekten bayağı bir sirkülasyon olacak gibi görülüyor.

Burada ivedi yargılama usulüne de kısaca değinmek isterim. Bu Danıştay Tasarısı'nda, Danıştaya bir daire eklenmesi ve 33 üye atanmasına ilişkin tasarıda gündeme gelmişti ivedi yargılama usulü. Hatta, Sayın Başbakan uçakla yurt dışına giderken Sayın Beşir Atalay sordu: "Bu Danıştay Yasası'nı getirecek miyiz?" diye, mikrofon açık kalmış, o da dedi ki: "O duracak, öbür şey var, o gelecek. Ondan sonra iş tamamlanacak." Bir de bir süre sonra baktık ki HSYK düzenlemesi geldi. HSYK düzenlemesiyle amaç hasıl olunca Danıştay Tasarısı'na ihtiyaç kalmadı, o bekliyor. Ama, buradan bir tane madde alındı, ivedi yargılama usulü, işte, üçüncü boğaz köprüsüdür vesairedir konularını belki konjonktür olarak karşılayan bir madde. Burada kamulaştırma, özelleştirme, afet işleri, çevre ne kadar önemliyse vatandaşın devletle ilişkisi içinde olduğu her dava önemlidir. Sadece burada akçeli işlere ilişkin bir ayırım yapmak doğru değildir, yapacaksınız hepsinin süresini indirin ama yapmayacaksınız da hiçbir şeye dokunmayın. Bu noktada, benim kişisel düşüncem, bu ivedi yargılama usulünün tasarı metninden çıkarılması şeklindedir.

277'nci madde gerçekten dikkate değer bir maddedir. Yani daha önce bir değiştirildi, şimdi yine değiştirildi. 277'nci maddede yargı görevini yapanı etkilemeye teşebbüs suçu daraltılmaktadır ve soruşturma aşaması suç olmaktan çıkarılmaktadır.

Şimdi, soruşturma aşamasında tutuklama vardır, yakalama vardır, arama vardır, el koyma vardır. Bunların hepsi hâkim kararlarıdır. "Soruşturma" deyince sadece savcı kararları akla gelmemelidir. Dolayısıyla, doğal olarak soruşturma aşamasında istediğiniz gibi bir hâkim, savcuyu etkileyebilirsiniz, nüfuz kullanabilirsiniz, baskı yapabilirsiniz yani bununla ilgili defalarca demeyebilirsiniz.

Şimdi, polemige girmek için bu değişikliğin neden yapıldığına çok fazla spesifik olarak girmek istemiyorum ama belli nedenlerden dolayı bu madde getiriliyor. Doğru bir şey değildir. Bugün birilerinin işine yarayabilir ama yargı görevini yapanın soruşturma aşamasında bunu suç olmaktan çıkarmak demek, ileride bu konudaki pek çok fütursuzca açıklamalara şimdiden meydan vermek demektir. Yarın bu tasarımı çıkaranlar ya da bu maddeyi oylayanlar, belki bundan en büyük zararı görecektir olan insanlardır.

MASAK'ın elektronik tebligat uygulamasında istisna yaratan girişimini de doğru bulmuyoruz. Yani, iş ne kadar acil olursa olsun, bu konuda, MASAK'a ayrıcalık tanıyacak, diğer elektronik tebligat yöntemlerini bir tarafa bıraktıracak ve bir anlamda olayın faili durumundaki insanların hakkını gasbedecek nitelikteki girişimlerini doğru bulmadığımızı da ifade etmek isterim.

Kaçakçılık Kanunu'na ilişkin bir şey demeyeceğim.

Hasta tutuklu ve hükümlülere ilişkin yapılan düzenleme yeterli bir düzenleme değildir. "Somut ve ağır tehlike yoksunluğu" tanımlaması yine uygulamada bir anlam ifade etmeyecektir, sadece göz boyayıcı bir değişiklikten ibaret kalacaktır.

Kamuoyuna son olarak söyleyeceğim, savcılara tazminat konusu var. Haberal yasası olarak geçmişti bu. Hâkimlere ve savcılara yönelik olarak kişisel tazminat davası Hukuk Usulü Muhakemesi Kanunu gereğince açılabilirdi. Haberal olayından sonra bu yasa değiştirildi. Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 93/(a) maddesi gereğince tazminat muhatabı devlet oldu. Sonra, bundan birkaç ay önce yine bir değişiklik yapıldı ama Hukuk Muhakemesi Kanunu'nun 46'ncı maddesi unutuldu herhâlde. 93/(a) yürürlükten kaldırılınca bu sefer hâkimler aleyhine tazminat davası açılmaz ama savcılar hakkında kişisel tazminat davası açılabilir gibi bir tablo oluştu.

Şimdi, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141'inci maddesinde yapılan bir değişiklikle kolluk güçleri, savcılar ve hâkimlerin her türlü eylem ve işlemlerine yönelik olarak tazminatın ancak devlet aleyhine açılacağı gibi bir hüküm daha getirildi. Şimdi, bunu gerçekten anlamakta zorluk çekiyorum, birkaç yıl içerisinde dön baba dön pozisyonuyla karşılaşmak, hakikaten dikkatimi çekiyor. Burada, muhtemelen -bir polemik yapayım- hâkimler kişisel tazminattan kurtuldular ama savcılar bununla muhatap oldular. Yakın dönemde HSYK seçimleri var. Anlaşılan o ki onlara da böyle bir anlayışla bir kolaylık yapılmak istenmiştir diye düşünüyorum.

Geneliyle ilgili söyleyeceklerim şimdilik bundan ibarettir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Faruk Bey.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben Komisyonun üyesi değilim, bu nedenle genel bir değerlendirme yapmak istiyorum.

İstinaf mahkemeleri imparatorluk bakiyesi mahkemelerdir. Yüzyılımızda da ağırlıklı olarak eyalet sistemlerini benimsemiş olan rejimlerde varlıklarını sürdürmektedirler eyaletlerdeki temyiz mahkemesi olarak. İstinaf mahkemesi tecrübesi vardı Türkiye'nin 1924 yılında. Bunun o yıllarda olumsuz tarafları görüldü ve hayatiyetine son verildi.

Şimdi, yeniden istinaf mahkemesi getirilsin düşüncesinin gerekçesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Türkiye mahkûm oluyor, Türkiye'de yargılamalar uzun sürüyor, Yargıtayın iş gücü çok fazla, uzun tutukluluk, uzun yargılama süresi ve adil yargılama nedeniyle Türkiye tazminata mahkûm oluyor, bunlara çare olsun diye getiriliyor. Bakalım çare mi? Değil.

Değerli arkadaşlarım, yerel mahkeme ve temyiz mahkemesi ikilemi içerisinde Türk yargı sistemi çalışırken zaten ciddi bir şekilde uzun tutukluluk süresinden ve uzun yargılama süresinden, bu arada da adil yargılanma hakkının ihlal edildiğinden dolayı yargı içerisinde şikâyetimiz vardı. Bu şikâyetin çözümü gayet basittir, nettir ve tektir, başka bir ihtimal de yoktur. Ehliyet, liyakat ve kıdemi esas alan bir yargı sistemi içerisinde teknolojiyi yargının emrine tahsis etmek. Bu amaçla, Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz "millî yargı" adını verdiğimiz bir sistem çerçevesi içerisinde çözüm yollarını önerdik. Hatta, muhtelif sebeplerle Genel Kurul konuşmalarımızda da bunu şu anda iktidarda olan siyasi parti olarak AKP'nin uygulamayı arzu etmesi hâlinde katkıda da bulunabileceğimizi ifade ettik. Ehliyet, liyakat ve kıdem çerçevesi içerisinde yargının şekillendirilmesi elbette ki herkesin anlayabileceği bir iştir ama ben birkaç cümle ile "yapay zekâ" ve "verisayar" adını koyduğumuz "data mining" sisteminin yargıya monte edilmesini anlatmak istiyorum.

"Yapay zekâ" dediğimiz sistem ile bilgisayara öyle bir teknoloji monte edilecektir ki hâkim eğer dosyasını incelemek isterse elindeki davanın türüne göre hem yerel hem ulusal hem de uluslararası tüm kaynaklara ulaşabilecek, Yargıtay içtihatlarına ulaşabilecek, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kaynaklarına ulaşabilecek. Bu çok zor bir iş değil, çok basit bir iş.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – UYAP'ta var.

FARUK BAL (Konya) – UYAP da bizim eserimiz ama daha koşmıyor, emekleyen bir çocuk.

Siz ne zaman geldiniz UYAP'a?

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ben yirmi senedir varım.

FARUK BAL (Konya) – Evet, evet, o zaman hatırlamanız lazım.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Hatırlıyorum, iyi hatırlıyorum, öncesini de hatırlıyorum.

FARUK BAL (Konya) – Evet, ben devam edeyim.

"Yapay zekâ" dediğimiz hadise ise... Usul kanunları matematiksel bir mantık içerisinde düzenlenmiştir. O matematiksel mantık içerisinde neyin ne zaman yapılacağı yasalarla bellidir, bunlar kuraldır. Bu kuralları bilgisayar teknolojisi içerisine yapay zekâ tekniğiyle monte ettiğimiz zaman, yürüyen duruşma içerisinde hâkim hata yaptığı takdirde bilgisayar onu doğrudan uyaracaktır. En azından, hukukçu olmayan arkadaşlarımızın anlayabilmesi için ifade etmek istiyorum, çok basit bir örnekten hareket edeceğiz, o da şudur: Duruşma zaptına hâkimin, savcının ismini yazmazsanız Yargıtay bozar, kâtip ismini yazmazsanız bozar. Eğer bilgisayar programı hâkim ismi yazılmadığı takdirde açılmayacak şekilde programlarsa o hata yapılamaz hâle gelir. Hâkim ismi yazıldı, savcı ismi yazılmadığı takdirde bilgisayar programı açılmayacak hâle gelirse yine savcı isminin yazılmamış olması, usul hatası yapılamayacaktır. Bunu diğerlerine, yargılama süreci içerisinde devam ettirebiliriz. Sanığın kimliği tespit edilmezse, sanığın gelen kimliği okunmazsa, sabıka kaydı okunmazsa -uzatarak devam ederiz bu süreleri- son sözü sorulmazsa veya hüküm sırasında da kanunların uygulama hiyerarşisine uyulmazsa, yasanın alt ve üst sınırına uygun olmayan ceza verilmişse, cezaların hesabında yanlış yapılmışsa bunların hepsini matematiksel olarak bilgisayar toparlayabilir. Bir hata yapıldığında da bunu uyarıcı bir sistem olabilir, en basiti budur. Dolayısıyla, bu sistemin Türk yargı sistemine girmesi demek, hâkimin bir delil toplama memuru olmaktan kurtulması ve gerçekten elindeki dosya ile delilleri değerlendirerek vicdanına göre karar veren bir makama oturması demektir.

İki: Hâkimin "Geçmişte ne yanlışlıklar yapmış, onu bir tek tek tespit edeyim." diye çetele tutmasına ihtiyaç kalmayacak. Bütün bu çeteleyi bilgisayar zaten kendisi tutacaktır.

Üç: "Ben nasıl bir usul hatası yapabilirim?" korkusundan kurtulacak ve kendisine güven duygusu hasıl olacak. Böylece, adil yargılanma dediğimiz süreç, teknolojinin desteğiyle yürüyecektir. Bu süreç içerisinde robotik hâkim yapma iddiasında değildir bu program. Bunu deneyen ülkeler var; Brezilya, Hollanda. Bu, insani değerlerle bağdaşan bir durum değildir. Hâkimin vicdanı elbette ki hüküm tesisinde esas olmalıdır. Makineleşme, makinenin esiri hâline gelme şeklinde değildir.

Kısaca verisayarla da ilgili konuşmak istiyorum, “data mining” Biraz önce değerli arkadaşlarımız konuştu, Sayın Başesgioğlu konuştu, Sayın Süha Bey konuştu. Orada cinsel istismara maruz kalan çocuklar, çocuk cinayetleri ve benim de ifade ettiğim kapkaçla ilgili ağır olarak izlediğimiz, ağırlığını hissettiğimiz birtakım suçları görüyoruz. Eğer “verisayar” dediğimiz sistem Türkiye’de faaliyete geçebilmiş olsaydı bu suçların sebepleri elbette ki tespit edilebilecekti ve tespit edilen sebeplere ekonomik çareler üretilebilecekti, sosyal çareler üretilebilecekti, yasa değişikliklerine gerek duyuluyorsa onlar yapılacaktı, idari tedbirler alınabilecekti.

Eski bir örnek üzerinde çalıştığımız için, o örneği vermek istiyorum. Beş altı yıl önce, Batman’da 60’a yakın kadın intihara teşebbüs etti. Bundan bir yıl kadar sonra, İzmir’in Tire ilçesinde de böyle bir yoğun oranda kadının intihara teşebbüs hadisesini yaşadığı Türkiye. Biz bu örnekler üzerinde çalıştık. Şimdi “data mining” sistemi Türkiye’de faaliyette bulunabilse idi bu suçu soruşturan savcı intihar sebeplerini belirli bir şekilde tespit etmeye gayret edecek ve tespit edebildiği intihar sebepleri de veri toplama merkezinde bir araya gelecek, orada bunlar değerlendirilecek ve bu değerlendirmenin sonucunda Batman’daki ve Tire’deki intihar sebepleri üzerinde ortak noktalar bulunabilirse, örneğin, bir ekonomik sorun varsa, aile rızkını temin edemiyorsa, açlık, sefalet içerisindeyse buna ilişkin bir ekonomik tedbir alınabilecekti.

İki: Töre nedeniyle birtakım sorunlar yaşıyorsa onlara uygun olarak törenin hukuki müeyyideleri karşısındaki durumu, devletin organları tarafından veya sivil toplum örgütleri tarafından anlatılacak ve buna ilişkin intihar sebepleri ortadan kaldırılacaktı, idari tedbirler alınabilecekti, yasal tedbirler alınabilecekti. Aynen, bunu cinsel istismar veya çocuk cinayetlerine ya da kapkaç olayına taşıdığımız takdirde, bu kabîl suçların cezasını artırmak yerine, suçun sebeplerini tespit edip o sebepler ortadan kaldırılarak bu suçları minimize etmek ve işlenemez hâle getirmemiz gerekmektedir, asıl olan budur, yoksa cezayı istediğiniz kadar artırın. Habil ile Kabil’den bu yana adam öldürme suçtur ve çok ağır cezaları da vardır. Ağır cezalar adam öldürme suçunun işlenmesini engelleyebilmiş midir? Hayır. Bu suçların cezasının artırılmış olması da işlenilmesine engel teşkil etmeyecektir.

Diğer taraftan, suçların cezasının artırılması “cezada adalet” dediğimiz dengeyi de bozacaktır. Bu takdirde ortaya vahim durumlar ortaya çıkacaktır. Şimdi, buna benzer bir vahameti sırası gelmişken ifade etmek istiyorum: Trafik kazası herkesin başına gelebilir. Her trafik kazası işleyen iki yıl hapis cezasına mahkûm olacaktır çünkü asli kusur- tali kusur diye bir ayırım vardır. Bu ikisi arasında eskiden olduğu gibi sekizde 1’lik oran yoktur; yüzde 1 kusurunuz bile olsa tali kusurlusunuz ve iki yıl hapis cezasına mahkûm olacaksınız. Bir tek, tecil edilebilme veya cezanın, hükmün açıklanmasının ertelenmesi gibi bir durumdan yararlanabilirsiniz. Onun dışında, yüzde 1 bile kusurunuz varsa o kusur tali kusurdur ve iki yıl hapis cezasına mahkûm olacaksınız. İşte bu, cezadaki adaletsizliğe temel teşkil eden örneklerden bir tanesidir. Yarın bir gün, buradaki suçlar on altı yıla, bilmem kaç yıla çıkarılıyor, toplumsal algısı pozitif olarak değerlendirilecek bir kişi bu suçu işlemiş olarak çıkacaktır, bu defa diyeceklerdir ki: “Bu kadar ağır ceza mı olur kardeşim?” Hadi bakalım! Onun peşine düşüp bir daha kanun değişikliğine gidilecektir ki bu doğru değildir.

Değerli arkadaşlarım, istinaf mahkemelerinin kurulmasından buraya kadar geldik. İstinaf mahkemelerinin kurulması ile ilgili temel kavramlar olarak adil yargılanma hakkının ihlali, uzun tutukluluk ve uzun yargılama süresi diye ifade ettiğimiz hususlar istinaf mahkemesi ile ortadan kalkmayacaktır, aksine, yargılama daha da uzayacaktır çünkü istinaf mahkemesi ile temyiz mahkemesi arasında yeni bir yargılama mercisi inşa ediliyor. Bu yargılama mercisi, yerel mahkemenin verdiği karar eğer yanlışsa bozduğu takdirde kendisi yürütecek. Kaç bölgede kuracaksınız istinaf mahkemesini? Geriye kalan, o mahkemenin alanı içerisinde bulunan iller ve ilçelerden verilmiş tüm yargıyı istinaf mahkemesinin omzuna yükleyeceksiniz. Orada yargı nasıl hızlı işleyecek? Hiçbir şekilde hızlı işlemeyecek. Dolayısıyla, bu, yargılamayı uzatan bir sebep. İstinaf mahkemesiyle birlikte hukukumuzda temyiz mahkemesinden sonra bireysel başvuru şeklinde bir de Anayasa Mahkemesindeki inceleme süreci girmiştir. Demek ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine varana kadar 2 olan durak, 4’e çıkmıştır. Dolayısıyla, bu 4 durakta duraklayarak yürüyen adalet sistemi, maalesef, hedeflediğiniz adil yargılanmayı, uzun tutukluluğu ve uzun yargılama süresini bertaraf edici nitelikte değildir. Aslında hiçbir şeye faydası da olmayacak olan bu mahkemenin getirilmesinin sebebi hikmetini biz biliyoruz. Türkiye, eyalet sistemine adım adım gidiyor, önce buradan başlıyorsunuz, bu yanlış bir iş. Bu yanlış iş gelecek nesiller tarafından sorgulanacaktır ve Türkiye’nin önemli badirelerinin yaşanmaması için, biraz önce anlattığımız hukuki gerekçelerle birlikte bu siyasi gerekçe de dikkate alınmak suretiyle, meseleyi kendi tabiatında, kendi boyutunda halletmek varken böyle ucube bir sistem getirmekle işi yokuşa sürmek yanlış olacaktır. Tabii ki bu kapsam içerisinde, bu tasarıyla üç yüksek yargı kurumu tekrar allak bullak ediliyor. Yargıtay şöyle bir karıştırılıyor, Danıştay karıştırılıyor, HSYK bir daha karıştırılıyor, bulandırılıyor. Bulandıktan sonra nasıl durulacağını hep beraber göreceğiz, durulmayacak. 2010 yılında da bunu denemiştiniz ya da böyle bir bulandırma işi yapmıştınız. O tarihe kadar, 2010 yılına kadar Yargıtayda, Danıştayda, HSYK’da elbette yanlış işler vardı. İdeolojik karar veriliyordu, doğru, veriliyordu. Belirli bir yapılanma vardı, doğru, vardı. Bunun çözümü neydi? Bunun çözümü, yargının kendi sistemi

içerisinde bağımsızlığı ve tarafsızlığını etkilemeden, ehliyet, liyakat ilkelerine uygun bir çözüm üretmekti ama siz öyle yapmadınız. Onun yerine kanı kanla yıkarcasına bir kesimi yok edip bir kesimi orada hükümlü hâle getirdiniz. O zaman, 2010 yılında Milliyetçi Hareket Partisi sizi uyardı. “Yargı içerisindeki denetim mekanizmalarını, denetim araçlarını yok ediyorsunuz. Kendi içinde denetim araçlarından yoksun bir yargının ne yapacağı belli olmaz.” demiştik. Nitekim ne yapacağı belli olmadı ve birtakım sorunları hem siz hem Türkiye yaşamaya başladı.

Şimdi, aynı işi tekrar ediyorsunuz. 2010’dan bir ibret almak lazım. Aynı hatayı bir defa insan yapabilir, ikinci defa hata yapmanın artık anlamı yoktur. O zaman, gelin, yargıyı kendi içerisinde, kendisinin temizleyebileceği, kendi içerisinde kendi denge araçlarını oluşturabilecek bir sistem üzerinde çalışmak lazım, bunu yapmamız gerekmektedir. Onun yerine Yargıtaydaki bütün daireleri karıştırmak, işte, Yargıtayın idari karar mercilerini yeniden değiştirmek, Danıştay’ı aynı şekilde değiştirmek, HSYK’da Anayasa Mahkemesi kararından sonra düzenleme yaparken aynı yollara başvurmak birtakım sorunları tekrar Türkiye’ye yaratacaktır ve yaratacağı sorunlar, endişe etmekteyim ki muradınızı karşılamaktan daha fazla ciddi bir noktaya Türkiye’yi götürecektir.

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım.

FARUK BAL (Konya) – Toparlayalım Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, bu arada sulh ceza mahkemelerinin kaldırılmasına ben şaşırıyorum. Sulh ceza mahkemeleri kalıyor, cismi gidiyor, adı baki. Niye sulh ceza mahkemesi, madem kaldırılıyorsunuz... Yani niye sulh ceza mahkemesi? Kimi sulh edecek bu mahkeme? Yani sadece tedbir kararı verecek. Hiç olmazsa adını da değiştirin de bir mantığı olduğunu anlayalım. Dolayısıyla, bu iş yanlış. Dünyanın her tarafında sulh ceza mahkemesi vardır. Siz niye kaldırılıyorsunuz? Şunun için kaldırılıyorsunuz, ben biliyorum: Hâkim tasarrufu sağlayacaksınız. Sağlayacağınız hâkim tasarrufu boşa çıkacak sulh ceza hâkimleriyle istinaf mahkemesi kurulması hâlinde doğacak hâkim açığını karşılamaya yeterli değil. Sayın Bakanım, size bilgi vermişlerdir arkadaşlar: Adli yargı istinaf mahkemesinde en az 1.000 birinci sınıfa ayrılmış hâkim, savcıya ihtiyaç var, en az 400 birinci sınıfa ayrılmış idari yargı hâkimine ihtiyaç var, bölge idare mahkemelerini de istinaf mahkemesi adı altında kurabilmek için. Nereden bulacaksınız bu kadar insanı? Yani sulh ceza mahkemelerini kapatmakla bu iş olmaz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Bal, sayılarda sorun yok, inceledik biz.

FARUK BAL (Konya) – Yani benim dediğim rakamlardan daha düşük mü diyorsunuz?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır yani birinci sınıf hâkim ve savcılar, istinaf hayata geçtiği zaman ihtiyacı karşılayacak kadar var. Orada bir sıkıntımız yok.

FARUK BAL (Konya) – Peki.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, yani sulh ceza hâkimliğinin kaldırılması demek belirli bir noktaya doğru Türkiye’nin sıkıntısı sürüklenmesi demektir. Tedbire “tutuklu” yaz, örneğin Ankara’da 3, 4 veya 5 hâkim karar verecek. 3, 4 veya 5 hâkim Facebook sayfalarına “uzun adam” mesajları koyan insanlardan oluşursa mesele hall olmuş olacak demektir, bu size göre hall olacak ama bize göre batağa batacağız, biz dediğim, aklıseline hitap eden, Türkiye’nin her tarafı. Dolayısıyla, bu çok yanlış Sayın Bakanım. Bu, rahmetli Bölükbaşı’ya yargı yoluyla yapılan muameleden daha vahim bir şekilde Türkiye’nin karşısında yargı sorunu olarak karşımıza çıkar. Aradan altmış yıl geçmiş, bu altmış yılda elbette bir akıl sahibi olmamız lazım.

İvedi yargılama zaten çok ciddi bir sorun. Hükümetin ilgilendiği alanlarda yargının etkisinin azaltılması demektir bu yani Hükümetin yumuşak karnı olan yerlerde “Yargı çalışmasın.” ya da “Etkisiz olsun.” demektir. Bu, ileride daha büyük 17 Aralık ve 25 Aralık olaylarına gebe olabilecek bir olaydır, onun hukuki kılıfıdır. Yargıyı etkileme suçunun daraltılması belli belli besbellidir. Yani bunları hiç anlatmaya gerek yoktur, hepimiz biliyoruz. Bu, yolsuzluk operasyonlarında çalışan telefonlar nedeniyle haklarında soruşturmalar açılmış veya açılacak olan kişilerin suçlarını ortadan kaldırma işidir.

Dolayısıyla, “Toparla.” dedi Sayın Başkan, ben de uzatmayayım, toparlayayım. Şimdiye kadar anlattığımız hususlar, on yılı aşkın, on iki yıla yaklaşmış iktidar süreci içerisinde, Adalet ve Kalkınma Partisinin yorgunluğunun ortaya çıktığı bir dönemde, bunun yaratmış olduğu siyasi sermayeye, siyasallaştırılmış basına, siyasallaştırılmış kamu gücünü ve kaynağını kullanan kişilere karşı bir hukuk koruması istiyor. Bu hukuk koruması için de yargıyla bu şekilde oynanıyor. Yargının siyasallaştırılması bugün sizin geçici olarak işinize yarayabilir ama gelecekte başınıza bela olacaktır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2010 yılında biz neye karşı çıkmışsak aynı şekilde buna karşı çıkıyoruz. 2010 yılında biz niçin yargının siyasallaştırılmasına karşı çıkmışsak bugün de aynı sebeple yargının siyasallaştırılmasına karşıyız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, Başkanım, sözlerime başlamadan önce, mesaj atmış danışmanım da, “Yarın için de bir çağrı geldi.” diyor. Kırıkkale Milletvekilimiz Ramazan Can’ın bir kanun teklifi varmış, TCK ve Siyasi Partiler Kanunu’nda değişiklik teklifi. Yarın saat 10.30 için bir davet gelmiş sizden, daha doğrusu Komisyondan bizlere.

BAŞKAN – Yarın mı? Yarın değil, perşembe.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tamam. Kanun teklifi ne zaman verildi? O da yeni verildi.

BAŞKAN – Bugün sabahtan verildi.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yarın değil, perşembe o zaman.

BAŞKAN – Evet yani aciliyet görmedik, iki günlük süreyi doldurduk.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, Sayın Başkanım, Sayın Bakan oturum başında kısa da olsa açıklamalarda bulundu. Orada, ilk sözlerinde şöyle bir beyanı vardı: “İşte, bu tasarının omurgasını Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ve İdari Yargılama Usulü Kanunu’ndaki değişiklikler oluşturuyor.” Doğru, baktım ben de. Şimdi, tabii, belki ilk geldiği hâliyle öyle olabilir Sayın Bakanım, bilmiyorum, 72 maddeydi ama şimdi bunları ben çıkardım, baktım. Kanunun adı da “Türk Ceza Kanunu ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Tabii, bunu az önce Sayın Aldan da Ömer Bey de belirtti yani kamuoyundaki algısı... İki dönemdir çalışıyoruz, böyle tasarılar veya teklifler geliyor yani içinde bir madde olarak aslında bir düzenleme var. İşte, “taş atan çocuklar” diye bildiğimiz, geçmişte bir kanun vardı, 1 ya da 2 maddeydi ama 10 küsur maddenin onunla alakası yoktu ama o kanun öyle anılmıştı. Zannediliyor ki işte, öyle bir düzenleme var içerisinde çoğunluk olarak, yoğunluk olarak. Burada da aslında bu kanunun hazırlanması... Kamuoyuna belki öyle servis edildi, bilemiyorum, bir hazırlık yapılmış anladığım kadarıyla.

Çocuklara karşı işlenen cinsel suçlar, onların cinsel dokunulmazlığı... Hatta ölümlü sonuçlanan Türkiye’deki bir tanesi benim ilimde oldu, tam seçim dönemiymiş, bir pedofili hastası -herhâlde öyle, başka türlü bir izahını bulamıyorum ama- 9, 10 yaşlarında bir evladımızı katletmişti. Benzer bir olay Kars’ta yaşandı biliyorsunuz, orada da böyle bir olay oldu ve tabii Türkiye’de arka arkaya çocuklara yönelik bu eylemler ciddi bir tepki oluşturdu ve bununla ilgili bir düzenleme ihtiyacı doğdu diye öyle biliyor insanlar ama bakıyoruz 99 maddelik düzenlemede, tabii, bu kamuoyunun algısı ve bilgisi içerisinde olan düzenlemeler birkaç madde. Onun dışında çok sayıda önemli düzenleme var.

Şimdi bakıyorum, 2576 sayılı yani Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun, 12 madde var bunun içerisinde. 12 tane ayrı maddede düzenleme yapıyoruz veya yapılacak. İdari Yargılama Usulü Kanunu 2577’ye baktım 14 madde var, 14 ayrı maddede düzenleme yapıyoruz. Ne yaptı? 26 oldu, bunun içerisinde yani 26 madde aslında idari yargıya yönelik düzenlemeler içeriyor, ciddi düzenlemeler içeriyor. Sayın Başesgioğlu olsun, Sayın Bal olsun, Sayın Ömer Bey de belirtti yani orada bölge idare mahkemelerini istinaf mahkemesi olarak düzenlemeyi düşünüyorsunuz işte hatta sözlerinizin içerisinde şu vardı: “İşte Türkiye’de 25 ayrı bölgede bölge idare mahkemeleri var yani aslında bu bir kolaylık da olacak istinaf mahkemesine dönüşmesine.” diye bir açıklamanız var. Çok önemli düzenlemeler var içerisinde, orada.

Yargıtayla ilgili 9 madde gördüm yani bu kanun tasarısı içerisinde Yargıtay Kanunu’ndan, 2797 sayılı Kanun’dan 9 madde var, değiştirilmesi yönünde değişiklik, önemli olarak gördüğüm. Yine, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun’la ilgili baktım 9 madde gördüm bu tasarının içerisinde. 5237 sayılı Ceza Kanunu’yla ilgili 14 madde var. Ceza Muhakemesi Kanunu’yla ilgili olarak 10 madde var bunun içerisinde. Yani aslında -işte basından, yazılı basından arkadaşlar var, İnternet’ten ve yazılı basından arkadaşlar, onlar da takip ediyorlar görüşmeleri- kamuoyunda bu düzenlemeler çok fazla bilinmiyor.

Şimdi, o zaman ben şunu düşünüyorum yani bununla ilgili bir çalışma yapılmış, bir hazırlıklar mı var? Olması lazım yani ciddi değişiklikler yapıyorsak... Az önce konunun uygulamasından gelen veya da uygulamadan gelen gerek Faruk Bey gerek Ömer Bey... Ki yıllarca Sayın Başesgioğlu bakanlık yaptı, o da tüm mevzuatı bizzat içinde takip etti. İnsanlar... Çok önemli düzenlemelerden bahsediliyor. Bu önemli düzenlemeler yani çocuklara karşı veya cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlara yönelik ceza artırımını içerisine yani bunları sokalım diye herhâlde yapılmadı diye düşünüyorum yani bunlarla ilgili ciddi bir çalışmanın olması lazım. Yoksa, bu çalışma vardı da kamuoyunun mu bilgisi yoktu? Yani ben yeterince ilgili kesimlerle... Alt komisyonda yoktum, belki Ömer Bey’le de görüşmedik, işte bugün salı olunca ancak insanlar bugün geliyor. Alt komisyonda gelen uzman arkadaşlarımız veya temsilciler, bu tasarının içerisindeki düzenlemelerin ilgili yerlerde konuşulduğunu, onlardan görüş alındığını anlattılar mı anlatmadılar mı bilmiyorum

ama eğer çok kısa bir zaman içerisinde “Hadi bu kanun tasarısının içerisinde bunları da sokalım.” dediyse, yani Sayın Aldan’ın da belirttiği gibi en yaşlısı on yıl olan bu tasarı içerisindeki kanunları biz üç-beş ay içerisinde tekrar değiştirmek zorunda kalırız. Daha doğrusu bir kısmını uygulamaya dahi geçiremezsiniz. Yani üç ay içerisinde istinaf mahkemelerini hayata geçirmek gerekiyor burada işte kanun tasarısı yasalastıktan sonra, yani onu dahi geçirme şansız olmayacaktır, sadece kanun çıkmış olarak kalacak diye düşünüyorum.

Tabii, bu palyatif gibi geliyor bana yani bu böyle işte HSYK olsun işte Danıştay olsun... Ki Danıştayla ilgili kanun tasarısı geçti komisyondan, Genel Kurulda bekliyor. Yanılmıyorsam, içerisinde Danıştayın yıllardır hep şikâyet edilen iş yükünü azaltacak düzenlemeler var diye hatırlıyorum ben, öyle hatırlıyorum. Yani Danıştaya giden, gerek temyizden gerek ilk derece mahkeme sıfatıyla giden davalar var, bunların bir kısmını biz bölge idare mahkemeleri, idare mahkemelerine sanıyorum onun içerisinde almıştık. Artık Danıştay çünkü yıllardır işte dosya sayısı 200-250 bin geliyor, çalışıyorlar, çıkıyorlar, çıkardıkları gelenden az olduğu için sürekli Danıştayın yükü artarak gidiyor. Bunun çözümü aslında belli: Danıştaya ya ilk derece mahkemesi olarak gelecek olan davaları çok eski kanunlarda... Ki bunlarla ilgili geçmişte düzenleme yapmıştık hatırladığım kadarıyla ama o tasarının içerisinde de vardı. Şimdi, eğer öyleyse bölge idare mahkemelerini istinaf mahkemesi olarak düzenlemeye çalışıyoruz bunun içerisinde ama Danıştaya gidecek olan bazı davaları da o Danıştay Kanunu’nda Danıştaydan alarak iş yükünü azaltalım diye bir düzenleme vardı maddeler içerisinde, onları niye koymadınız o zaman bunun içerisinde diye ben de bu sefer düşünüyorum? Bilmiyorum yani Sayın Bakan da anlattıklarımı dinlemeye fırsat buluyor mu?

BAŞKAN – Daire artırması yönündeki kısmını mı diyorsunuz?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır onu demiyorum. Danıştaya giden ilk derece mahkeme sıfatı veya Danıştaya giden davalar, yok dava açılmak adına yani davayı Danıştaya açıyoruz. O davaların bir kısmını sanıyorum bölge idare mahkemelerini -o tasarının içerisinde de vardı- alalım veya idare mahkemelerinden alalım diye düzenleme olduğunu düşünüyorum.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Danıştaya gelmeyecek.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Danıştaya gelmeyecek davalar yani Danıştayın iş yükünü azaltalım. Temyiz incelemesi olarak değil doğrudan Danıştaya açılan davalarda.

Grup davalar da vardı ama şimdi duruyor o tasarı orada, şimdi burada Danıştaya temyizden gidecek dosyaların bir kısmını istinaf mahkemesi olarak bölge idare mahkemelerine alacağız ama Danıştaya yine davalar açılmaya devam edecek mi?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Açılmayacak.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Açılmayacak mı?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bölge idare mahkemelerinin şeyini alacaklar, tasarıda var.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu tasarıda var mı? O zaman benim de atlamış olduğum, çünkü atladığım noktalar olabilir, doğru.

Şimdi, Danıştayın o kanun içerisinde benim gördüğüm 3 tane önemli düzenleme vardı, kurum vardı. Bir tanesi, ivedi yargılama usulüydü; bir tanesi, pilot dava dediğimiz bu toplu davalar; bir tanesi de bu İdari Dava Daireler Kurulunun yapısıyla ilgiliydi. O İdari Dava Daireler Kurulunda görev yapan 31 Danıştay üyesinin kalıcı olarak orada görev yapması sağlanacaktı. Dolayısıyla, yeni 32 sanıyorum başkanla beraber yeni Danıştaya üye olayı da vardı ama bir de blok, blok diyorum, grup dava ve artı işte pilot dava uygulaması da var. Bunların içerisinde sadece ivedi yargılama usulünü almışsınız, bunun içine monte etmişsiniz. Yani onun dışındaki, o diğer iki kurum orada duruyor. Demek ki onların bir aciliyeti yok sizin açınızdan, gerçi onlar da acil diye o zaman görmüştüm.

Bu ivedi yargılama usulüyle ilgili olarak, o zaman hatırladığım kadarıyla alt komisyonda bu konuyu tartışırken az önce Sayın Bal da belirtti yani Hükümetin, iktidarın yargının denetiminden geçmesini istemediğini demeydim de yani onun gibi olacak zaten. Yani yargıya ne kadar gidecek? Çünkü, öyle bir hâlde ki, o kadar hızlandırılıyor ki, insanların idari yargıya gitmesi ve daha doğrusu yargıya gitmesi, anayasal hakları olan o hakkını kullanması gerçekten kısıtlanıyor. Baştan 4 başlık hâlinde düşünülmüş, sonra sanıyorum içerisinde bir Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılacak olan yatırımlar, tahsisler ve bu ÇED’le (Çevre Etkisi Değerlendirmesi) ile ilgili o 2 konu da sokulmuş, 6 başlık olarak bu ivedi yargılama içerisinde girmişti.

Gerçekten de bunların hepsi, işte uçakla ben de dün akşam dönüşte baktım ve giderken de İstanbul’a. Biliyorsunuz üçüncü boğaz köprüsü olayı var. Efendim, İstanbul’daki üçüncü havaalanı projesi var, Adnan Menderes’le ilgili olay var. Yani, iktidar kendisine göre bir an evvel sonuçlanmasını istediği, turizm teşvikiyle ilgili belki talepler var, bunların çıkmasını istiyor, ki bunu almış tekrar buraya monte etmiş. Danıştay Kanunu orada bekliyor, bunu da burada bir not olarak belirtiyim.

Şimdi, gördüğüm kadarıyla Ceza Kanunu'ndaki değişiklikler ve Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki değişiklikler. Maddelere gelince onları konuşacağız, bir uyarıya ben de burada yapmak istiyorum çünkü geldiğimde sabahleyin masamda... Bu notu da yeni gördüm. Tabii, bu cinsel suçlarla ilgili, cinsel dokunulmazlığa yönelik eylemlerle ilgili cezaları artırıyoruz. Hele hele burada suçun mağduru küçükse -çocuksa ki bunun geçmişte örneklerini de yaşadık- gerçekten toplumumuz bundan çok etkileniyor ve bununla ilgili düzenlemeler hakkında "Ne yapılması gerekiyor?" diye herkes birbirine sormuştu. Bununla ilgili hatta "İdam gelsin.", idamlarla ilgili talepler içerene birtakım açıklamalar da olmuştu. Sayın Başbakanın da grup toplantısında hatırladığım kadarıyla "Ben de idamdan yanayım ama bu mümkün değil." gibi açıklamaları olmuştu ama hep o kapsamdaki suçlar.

Fakat burada bir uyarı var İstanbul Üniversitesinden, gördüğüm kadarıyla Tıp Fakültesinden bir arkadaşımızın, Salih Zoroğlu'nun bir açıklaması var 4 sayfalık, hepimize göndermiş, sizlere de gelmiştir. Şunu söylüyor, diyor ki: "Tamam, yani suçun mağduru çocuk olduğunda o düzenlemeleri, hepimiz onu uygun bir şekilde yapalım, cezalar artırabilir, makuldür ama suçun faili, yani suçun sanığı özellikle 14-18 yaş arasındaki bizim çocuk dediğimiz yasal olarak yani ergenlik yaşındaki çocuklarsa failleri, sanıkları, şu anki uygulamada gelecek olan düzenlemelerle Ceza Kanunu'nun 103, 104 ve 105'inci maddelerindeki bu düzenlemelerde: Bu çocuklar, yetişkin, az önce bahsettiğimiz o suçları işleyen kişiler gibi yargılanabilir, on altı yıla kadar haklarında cezalar talep edilebilir, bu çok yanlışır diyor. Çünkü, ergenlik çağındaki -uygulamanın içerisinden geldiğimiz için- çocukların, kız ve erkek çocuklarının yaşadığı sıkıntıları biliyoruz, eylemlerinin bir kısmı ani eylemler gibi de olsa o yaştaki çocukların eylemleri yetişkinlerin eylemleri gibi değerlendirilebilir diyor. Yargılamaları bu maddeler üzerinden yapıldığında dünyanın hiçbir yerinde, mesela Amerika'da iki yılla yargılanan bir eylemin 14-18 yaş arasındaki bir çocuğumuz için -faili olduğu, sanık olduğu bir olayda- on altı yılla yargılabileceğini bunun da kabul edilemeyeceğini söylüyor.

Şimdi, dolayısıyla, maddeler geldiğinde bunları mutlaka değerlendireceğiz ama yani biz bu düzenlemeleri yaparken ki aşağıda, Genel Kurulda buradan geçmiş hâliyle, Genel Kurulda yaşıyoruz, çok fazla düzenleme yapamayabiliriz, atanabilir. Burada, özellikle, bu hükümler geldiğinde bizim çok dikkatli olmamız gerekir diye düşünüyorum Sayın Bakan ve değerli arkadaşlar.

Onun dışında, adli yargıda da değişiklikler, Yargıtayda ve henüz hayata geçmeyen bölge adliye mahkemeleriyle ilgili de birtakım düzenlemeler yapılıyor, onları da nasıl hayata geçireceksiniz bilmiyorum zaman olarak, diyorsunuz ki personelimiz de yeterli. Oradaki düzenlemeler içerisinde de ben aceleci şeyler gördüm yani ilk incelememde düzenlemeler gördüm. Onları yine burada maddeler geldiğinde ayrıntılarıyla konuşmamız gerekir diye düşünüyorum değerli arkadaşlar.

Ben, bu kadarıyla bırakayım Sayın Başkanım, maddelerde ayrıntılarıyla konuyu değerlendiririz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Turgut Bey.

Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Ben de tabii konuşmamın başında geride bıraktığımız hafta yitirdiğimiz, değerli ağabeyimiz, Değerli Milletvekilimiz Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu saygı ve şükranla anıyorum ve Sayın Başkanın ve Sayın Bakanın Ferit Mevlüt Aslanoğlu'na yönelik grubumuza başsağlığı dileklerine de teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, Sayın Başesgioğlu, Sayın Aldan, Sayın Dibek, etraflıca geneli üzerinde açıklamalar yaptılar. Ben, aslında çok da uzun konuşmayacağım ama yani bugüne kadarki yasa yapma yönteminin, özellikle son dönemdeki yasa yapma yönteminin maalesef bu yasa tasarısına da hâkim olduğunu görmenin kısmen de olsa üzüntüsünü yaşıyorum. Tabii, HSYK Yasası'nda biliyorsunuz evrensel hukuk ilkelerine aykırı pek çok düzenlemeyi, Mecliste açıkça olan yöntemleri dışarıda bırakarak kullandık ve bu yöntemlerle bir yasa yaptık ancak Anayasa Mahkemesinden geri döndü. Ondan önce özel yetkili mahkemelerin kaldırılmasına ilişkin yasada Terörle Mücadele Yasası'nın 10'unucu maddesine atıf yaparak özel yetkili mahkemeleri kaldırıyoruz diye birden fazla özel yetkili bölge ağır ceza mahkemeleri oluşturduk. Yani, Yargıtay ve Danıştay Yasası'nın önceki düzenlemelerine baktığımızda birbiriyle çelişen düzenlemeler olarak karşımıza çıktı. Önce, hatırlarsanız, Yargıtaya üye seçimi uzun süre engellendi, 38 üyeye kadar boşalmasına rağmen üye seçimi yapılamamıştı. Arkasından, geçtiğimiz dönemde Adalet Komisyonu gündemine Yargıtayın üye sayısını azaltan bir tasarı geldi. O tasarı komisyonda beklerken daha sonra, Anayasa değişikliğinden sonra, tam tersine, Yargıtaydaki üye sayısını artıran bir başka tasarı karşımıza çıktı. Şimdi, bunları şunun için söylüyorum: Yani, Parlamentoda hâkim olan yöntem, maalesef, yani evrensel temel hukuk ilkelerine göre yasa yapmak yerine gündelik konjonktüre göre, kısmen de siyasi konjonktürden etkilenecek bir faydacı mantıkla yasa yapma yöntemi, maalesef Adalet Komisyonuna da hâkim oldu. Ancak, bu süre içerisinde şunu gördük yani ben bu eleştirilerimi,

uyarılarımı yapıyorum çünkü yani kısa vadeli fayda erimleriyle, kısa vadeli erimlerle yapılan tasarıların ve yasaların, çıkartılan yasaların maalesef çok uzun ömürlü olmadığını gördük. Yani, bu Komisyonda bir yıl önce çıkarttığımız, altı ay önce çıkarttığımız bir yasayı, konjonktürün değişmesiyle, kişilerin değişmesiyle, siyasal anlayışların değişmesiyle veya oradaki dengelerin değişmesiyle maalesef o yasaların beklenen faydayı sağlayamadığını, dolayısıyla bunların değiştirilmesini gerektiren anlayışlarla yeniden Adalet Komisyonu gündemine geldiğini gördük.

Şimdi, ben, bunda da aynı mantığı görüyorum, ondan üzüntü duyuyorum. Yani, şimdi bu tasarıya baktığımızda aslında reform görüntüsü var. Yani, ilk derece mahkemelerinden tutun yüksek yargıya kadar pek çok düzenlemeler içeriyor gibi görünüyor, hatta istinaf mahkemeleri gibi uzun yıllardır konuştuğumuz ama bir türlü yaşama geçiremediğimiz kurumu da düzenliyor gibi, bu anlamda reform niteliğini gösteren, yansıtan eğilimleri var gibi görünüyor ama benim buradaki çekincelerim şu: Maalesef, bundan önceki tasarılar ve tekliflerde olduğu gibi, hukukun temel ve evrensel ilkelerinden yeniden bir sapma var. Yani, burada temel ilkeler üzerine, evrensel ve genel ilkeler üzerine bir çatı yapma, bir çatı, bir yargı düzeni kurma anlayışı yok, maalesef, şu anki mevcut konjonktürde veya bekleyen davalara göre bir yargı sistemi oluşturma anlayışı var. Ya, ben bunu yani uzun vadeli görmüyorum, çok yararlı da görmüyorum ve evrensel hukuk ilkeleriyle değerlendirdiğimde doğru olarak da değerlendirmiyorum.

Şimdi, Turgut Bey, Sayın Bakanım ve Ömer Bey az önce ifade etti, ben sadece 3 başlık hâlinde niye evrensel ilkelerle çelişiyor yani niye bu yasanın genel çatısı ve mantığı doğru değil, örnekseme yaparak sözlerimi tamamlayacağım. Şimdi, bir tanesi, öncelikle modern ceza hukuku, biliyorsunuz, İtalyan faşist ceza yasasından sonra modern ceza hukukuna hâkim olan ilkeler, sadece cezanın caydırıcılığı veya cezalandırıcılığı yani ağır müeyyideler getirici, cezalandırıcı özelliği değil yani tenkil edici özelliği değil; modern ceza hukukunun aslında temel amacı hepimizin kabul ettiği gibi caydırıcılığın yanı sıra önleyici ve ıslah edici yönünün de nazara alınması gerektirdiği... Yani, modern ceza hukuku aslında bir suçta bir cezayı tayin ederken sadece suçu imha etme amacı gütmemeli, ilkel ceza hukuku dönemlerinde olduğu gibi, tam tersine, suça iten etmenleri -Sayın Ömer Süha Aldan ifade etti- ekonomik, sosyal nedenleri, kişisel nedenlerini yani onun bulunduğu durumu da göz önünde tutarak cezanın caydırıcılığının yanı sıra ıslah edici yönünü, artı önleyici yönünü yani cezanın şahsileştirici yönünü -yani hukukun temel prensibi- bu yönlerini de göz önüne almalı. Eğer, bu yönler gözünde tutulmadan sadece toplumun genel eğilimlerine göre ceza hukukunun bu temel, evrensel gelişiminden uzaklaşarak bir ceza mantığıyla bu yasaları yaparsak maalesef yani toplumu tatmin etme gayesinin arkasında, aslında az önce Turgut Bey'in de ifade ettiği gibi, çok ciddi sorunlara yol açabiliriz.

Ben, onun için öncelikle burada ceza hukukuna hâkim olması gereken temel dengenin aslında kurulmadığını görüyorum. Maddelere geçildiğinde modern ceza hukukunun evrensel ilkelerine uygun olarak, bütün bu yönleriyle bir değerlendirme yapılarak burada dengenin kurulmasının zorunlu olduğunu burada ifade etmek istiyorum yani burada çok fazla detaya girmeyeceğim, maddede konuşacağız. Ama, bence burada toplumun genel beklentilerine uygun olarak, aslında gündelik beklentilerine uygun olarak genel suç siyasetinden, olması gereken modern suç siyasetinden burada uzaklaşmış ve bu özellikle küçükler için işte cinsel suçlarda ciddi sorunları beraberinde getirecek gibi görünüyor, evrensel hukukla örtüşmeyen birtakım düzenlemeler var, birinci söylemek istediğimi nokta bu.

İkincisi: Yine, ilkesel olarak baktığımızda, idare hukukuna yönelik düzenlemelerin de idare hukukuna hâkim olması gereken prensiplerle örtüşmediğini görüyoruz. Çünkü, biliyorsunuz, idare hukukuna hâkim olması gereken prensip, güçlü devlete karşı bireyin hukukunu korumaktır. Yani, idari yargının temel amacı yönetenler karşısında bireyin hukukunu korumaktır. Bu, hukuk devletinin de temel, olmazsa olmaz şartıdır. Çünkü, hukuk devleti, en basit tanımıyla, sadece yönetilenlerin değil, yönetenlerin de hukuka tabi olduğu bir yönetim biçimidir. Şimdi, eğer, siz bir idare hukukunun temel prensibini yok sayarak yani güçlü devlet karşısında yönetsel yargının bireyi koruma görevini unutarak tam tersine zayıf birey karşısında güçlü devleti güçlendirecek düzenlemeler yaparsanız bunun idare hukukuyla, prensipleriyle de, hukuk devleti ilkesiyle de örtüşüğünü söyleme olanağını bulamazsınız. Bunun en basiti hızlı yargılama usulü. Hızlı yargılama usulünde, maalesef, az önce arkadaşlarımızın saydığı davalarda zayıf birey karşısında güçlü devlet korunuyor. Bireyin Anayasa'nın 36'ncı maddesinde yer alan hak arama özgürlüğü daraltılıyor ve dolayısıyla gerek Anayasa'nın 36'ncı maddesinde ifadesi bulunan gerekse Anayasa'nın da dışında 90'ıncı maddesinin atfıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinde yer alan adil yargılama ilkesinden olabildiğince uzaklaşıyor. Yani, ben bu hızlı yargılama usulü yönteminin hem Anayasa'nın 36'ncı maddesine aykırı olduğunu düşünüyorum hem de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesindeki adil yargılama ilkesiyle de örtüşmediğini, güçlü olan idareye karşı birey değil, bireyin haklarını daraltarak idareyi koruyan düzenlemeler olduğunu söylüyorum.

Diğer bir nokta, üçüncü nokta da şu: Yargıtaya yönelik birtakım düzenlemeler yapıyoruz. Şimdi Yargıtaya yönelik düzenlemelere baktığımızda da burada da hukuk sistemine, hukuk devletine, adil yargılamaya hâkim olması gereken en temel ilkedен sapıldığını görüyoruz. Bu temel ilke tabii hâkim ilkesi. Biliyorsunuz, hukuk devletinin temeli doğal hâkim ilkesidir. Doğal hâkim ilkesinden kastedilen hepimiz biliyoruz ki mahkemelerin kanunla kurulması doğal hâkim ilkesinin temel şartıdır, ikincisi de uyumsuzluğun çözümünden önce bu mahkemelerin kurulmasıdır. Ama siz bir uyumsuzluğun doğmasından sonra eğer mahkemelerin görevini kanunla değil de eğer belli kurullar kanalıyla belirliyorsanız, kişiye göre değişen, davaya göre değişen, işte efendim iş durumuna göre değişen mahkemeler kuruyorsanız, belli davaları belli özelliklerinden ötürü Yargıtayın belli dairelerine eğer yönlendiriyorsanız veya bu dairelerin üyelerini kendinize göre değiştiriyorsanız burada doğal hâkim ilkesinden söz etmenin olanağı yoktur. Doğal hâkim ilkesinin bulunmadığı bir yargılama sisteminde adil yargılamadan söz etmenin olanağı yoktur. Adil yargılama ilkesinin de bulunmadığı bir yargılama sisteminde hukuk devletinden bahsedilme olanağı zaten söz konusu değildir.

Yani, benim sonuç olarak söylemek istediğim, bu üç örnekten yola çıkarak söylemek istediğim şu: Gerek idari yargıya yönelik düzenlemeler gerek Yargıtaya yönelik düzenlemeler gerekse usule ve kurumlara yönelik bu düzenlemeler dışında yasanın maddi içeriğine yönelik getirilen düzenlemeler hem ulusal hem evrensel hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümlerine paralel olması gereken düzenlemelerle, ilkelerle örtüşmüyor; tam tersine, gündelik yararı göz önünde tutan, belki bugün için fayda sağlayabilir kısa vadede ancak uzun vadede hukuk sisteminde benimsemediğimiz, öngörmediğimiz kısa erimli yararları yelken açan bir düzenleme olarak karşımıza çıkıyor. Ben o nedenle bu tasarının genel hukuk çatısından, genel hukuk ilkelerinden saptığı görüşündeyim. Maddelelere geçildiğinde de bunlara yönelik düşüncelerimi teker teker açıklayacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii ki bu dediğiniz değişiklikleri zaten kanuna filan gerek kalmadan Yargıtay yapıyor kendiliğinden.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Yapıyor ama bence doğal hâkim ilkesine aykırı yani uyumsuzluğun doğmasından sonra mahkemenin kurulması, üyelerin görevlendirilmesi davaya hâkim atamaktır, bu da hukuk devletinde olmaması gereken bir şeydir.

BAŞKAN – İsa Bey, buyurun.

İSA GÖK (Mersin) – Aslında çok kısa bir şey söyleyeceğim ben. Bütün sorunun kaynağı, yüzyıllardır bilinmesine rağmen, son yirmi yılda radikal siyasi ve ekonomik dönüşümlerin baskıyla değil de aslında hukuk, yargı eliyle yapılabileceğinin keşfedilmesi. Bütün sorun burada yatıyor. Galip gelmek isteyen yargıyı kullanıyor, zarar vermek isteyen yargıyı kullanıyor, herkes yargıyı kullanıyor. Mücadelede mücadele konusuna göre o veya bu tarafa hak verebiliriz, mücadeleciler tarafın haklı olduğu yanlar olabilir ama mücadele alanı yargı üzerinden yapıldıkça aslında kendi oturduğumuz evi yıkıyoruz. Bu çok tehlikeli.

Bakın, otuz yılını yargı içerisinde geçti, 1980'den beri içindeyim. 2000'den beri burada komisyonlara gelirim, DSP döneminde Avukatlık Kanunu'nda mücadele edildi Barolar Birliği içerisinde, 22'nci Dönemde çalışıldı Ceza Kanunu'nda. Adem'le, Ahmet Hoca'yla -şimdi HSYK'ya geçtiği için onu anmayalım- bütün hocalarımızla, İzzet'ti, Cumhuriyet falan, epey emek verildi. Vekil olmadığım dönemde de, değil mi Hakkı Bey?

BAŞKAN – Doğru, biliyorum, evet.

İSA GÖK (Mersin) – Ama şimdi gelinen noktaya bakıyorum: Arkadaşlar, adliyeye gittiğimde hâkim arkadaşlarımızın mutsuzluğunu konuşuyoruz. Bakın, hangi sosyal durumu gösterirse göstereyim hâkim arkadaşlarımız mutsuz, umutsuz ve kaygılı. Hangi siyasi görüşe yakın olduğunu tahmin ettiğimiz savcı olursa olsun, hepsi mutsuz ve umutsuz. Avukatlar da öyle. Herkes parçalandı. Buna inanın üzülüyorum, çok üzülüyorum. Geçen yine adliyeye gittiğimde, sulh ceza hâkimleri perişanlar, asliye ceza umutsuz yani hâkimlik yaptığının bin pişman, savcı arkadaşlar “Ne güzel duruşmaya çıkmıyoruz, tekrar şimdi duruşma geldi. Ağabey, ne olur şimdi şunu kaldırım tekrar.” İş o kadar laçkalaşmış ki arkadaşlar, inanın...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Avukatlık Kanunu geliyor mu?

İSA GÖK (Mersin) – İnşallah gelmez Sayın Bakanım, inşallah gelmez. Sayın Bakana bakıyorum.

Bakın, yaptığımız şey, evet, birileri farkına vardı, müspet anlamda da menfi anlamda da. Radikal ekonomik ve siyasi dönüşümler yargı marifetiyle yapılıyor. İlk uygulayan Gürcistan oldu. Gürcistan'dan sonra bize doğru geldi. Çok tehlikeli bir gidiş. Ben bir tek burayı vurgulamak istiyorum. Zira yargı gittiğinde geriye bir şey kalmıyor. Evet, sulh ceza hâkimliği kalkıyor, işte sulh ceza hâkimliği farklı bir noktaya geliyor. Orada da kullanılacaksınız. İnsanın özüne inemezsiniz ki, bilemezsiniz ki. HSYK seçiminde kullanıldığınız gibi, aldatıldığınız gibi. Koca Ankara'ya 5 tane sulh ceza hâkimi gelecek, haşa, buranın veziri olacaklar, onu da zapt edemeyeceksiniz. İnsanın özü bu. Zapt etme ancak usulü iyi koymakla olur. Saim Üstündağ'ın lafı, rahmetli hocamızın, “Şekil,

keyfiliğin can düşmanıdır.” Keyfiliğe izin vermeyeceksin, kuralları iyi koyacaksın ama şu geçmiş tarihimize baktığımızda, Yargıtayın üye sayısını 250’den 387’ye çıkardık, şimdi azaltmaya çalışıyoruz istinafla. O zaman niye artırdık? Danıştay 95 üyeydi, 156’ya çıkarıldı, şimdi istinaflara dağıtmaya çalışıyoruz. O zaman niye artırdık? O zaman niye azaltmaya çalıştık ilk önce? O zaman istinaf niye? Fransa’da Danıştay üyesi 52 hâkim var, 52 hâkim var koca Fransa’da, bizim idari yargımızın mehazı. Arkadaşlar, bakın, hiçbir şeyimizin ciddiyeti yok, ciddiyeti. Komisyonunda çalışmanın dahi -kendim dâhil- inanın ciddiyeti yok. Ticaret mahkemelerini heyetten kaldırıp tek hâkim yaptık, şimdi tekrar heyete çıkıyor. Arkadaşlar, buna ciddiyet denir mi ya? Adliyeler gülüyor. Kime gülüyor? Yasama organına gülüyor, bu kanunlara gülüyor. Bu organın bir üyesiyim, hicap duyuyorum, çünkü gidince savunamıyorum. Bakın, olay kötüye doğru gidiyor. Evet, spesifik kimi olaylar var, bu olayları önlemek için kanun en kesin çözümdür ama bu kanunlar altı ay sonra geri tepecek, değiştireceğiz, değiştirmek zorundayız. İşte, bir oy sistemi gitti, geldi, Danıştay... Şimdi, HSYK seçimleri var gene, gene liste çalışmaları var, gene aldatılacak. Biz kuralları o anda spontane, o anda bir şeye çözüm, sırf ona çözüm olsun diye koyuyoruz, genel kural koymadığımız için de hep başımızı duvarlara vuruyoruz. Şu çalışmalar da ne yazık ki bir sene sonra tekrar ele alınacak, geri başa dönecek.

Merak ettiğim şey şu: Acaba Bakanlıktaki Kanunlar Bürosuna siyasi arkadaşlar “Şöyle bir kanun yazın.” diye mi yazdırıyorlar, yoksa bürokratlar bunu yapalım, bir iş yapalım diye mi siyasi iktidara baskı yapıyorlar yoksa karşılıklı bir alışveriş mi? Ya, hakikaten sorunlu ama bunlar. Sorun çözmeyecek bunlar siz de biliyorsunuz, siz de biliyorsunuz. Dünya örnekleri daha önce masaya yatırıldı, kaç kez konuşuldu. Türkiye’de yaşanan örnekler de var, “mukayeseli hukuk” diye bir şey var; nereye gidecek bu? Bir sene sonra yeniden konuşacağız çünkü iki dönemdir aynı kanunları kaç kez konuşuyoruz. Geçen dönem Yargıtay Başkanı dahi geldi karşıya, dünya şeyler konuştuk. Ne oldu? Aynı konu üçüncü kere değişiyor, üçüncü kere değişiyor. Ne çabuk eskidi, ne çabuk? Ya ileriye göremiyoruz, bize öğretilen kelimeyle “basiretli” değiliz ya da bilerek hata yapıyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Yarına bırakmıyoruz değil mi?

BAŞKAN – Şöyle düşünüyorum arkadaşlar: İsterseniz, biraz vaktimiz var. Bu, önemli bölümler var üstünde tartışılması gereken.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Şimdi, Sayın Başkanım, bir şey söyleyeyim de müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Onların dışındakileri demek istedim. Yani bir iki, böyle, küçük.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biliyorsunuz komisyonlar üçte 1 çoğunlukla toplanıyor. Aslında toplantının başında bizim varlığımızla burada üçte 1 çoğunluk sağlandı.

BAŞKAN – Yok, baştan vardı, ara ara gitti arkadaşlar.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yok, vardı.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biz saydık, bilmiyorum yani.

BAŞKAN – Yok, yok, ben de sayıyorum.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ben saydım, vardı.

BAŞKAN – Neyse, önemli değil. Ben de sayıyorum da...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yani, şunu söylemek istiyorum...

BAŞKAN – Buyurun, tabii.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bu yasanın görüşülmesini engelleme gibi bir düşüncemiz yok.

BAŞKAN – Yok, tabii canım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Ama müsaade ederseniz, yani, bakın burada birtakım değişiklikler var, bunlar incelenin detaylı olarak, yarın devam edelim. Bakın, biz çok uzun da tutmadık konuşmalarımızı, biz burada saatlerce konuşabiliirdik. Yani, uygun görün, yarın sabah on buçukta gelelim, ciddi anlamda çalışmalarımıza devam edelim.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Bu teklifi de buraya monte edin de perşembe günü bir daha şey yapmayalım, aşağı yukarı aynı şeyler.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Aynen.

BAŞKAN – Peki, o zaman bu teklifin birleştirilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklif birleştirilmiştir, Ramazan Bey'in teklifi.

Şimdi, o zaman toplantı yarın saat 10.30'da, bu salonda.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri; yarınki oturuma izniniz olursa -Strazburg'ta iki defa ertelediğimiz bir toplantı var. Komisyon denk gelince yeniden bir erteleme sıkıntı olur diye- Genel Müdürümüz Yaşar Bey katılacak, ertesi gün ben kaldığımız yerden devam edeceğim eğer bir...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Tamam, olur.

İSA GÖK (Mersin) – Perşembe toplantısı yarına alınmış oldu değil mi Hakkı Bey?

BAŞKAN – Nasıl?

İSA GÖK (Mersin) – Perşembeye bir gündem dağıtmışsınız, o kanunla birlikte...

BAŞKAN – Zaten o perşembeki gündem, yarın sıra gelmez zaten, ona Perşembe günü sıra gelir gene de.

İSA GÖK (Mersin) – Şimdi, bir dakika, birleştirilen konu ne Hakkı Bey? Ramazan Bey'in şu gelen...

BAŞKAN – Onu birleştirdik de o bunun içinde gider artık.

İSA GÖK (Mersin) - Ona da mutlaka önerge hazırlayacaksınız ki yarın beraber görüşülebilirsin.

BAŞKAN – Yarın ona gelmez, perşembe ancak sıra gelir ona. Yarın genellikle idari yargıyla ilgili, idari yargı usulü ve bir iki küçük şey var, onları görüşebiliriz. Cezayı da bir sonraki gün.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bir de Sayın Başkan, bu tasarılar niye böyle tam tatil öncesi ve seçim zamanı gelir?

BAŞKAN – Ya, bunu, işte, tatile girmeden bir an önce çıkaralım dedik.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır, yerel seçim öncesi, genel seçim öncesi ya da tatil öncesi.

BAŞKAN – Evet, toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.34